

Paul Egede utgaf på Grönländska Elementa fidei Christianæ, år 1742, de fyra Evangelierne år 1744, samt år 1766 Nya Testamentet, under tittel: Testamente Nutak, &c. Otto Fabricius har författat den bästa grammatika och lexicon wi äga för detta språk, och af samma förf. utgafs år 1820 en öfversättning utaf hela bibeln, med tittel: Skalktænct opernartut, m. m. — Thomas a Kempis de imitatione Christi, öfversatt af N. F. Hönne, utkom i Köpenhamn 1824. — Wolff utgaf sammastådes år 1825 en Grönländsk öfversättning af profeten Esaias: Testamentitokamit Profetib Esaiasim Aglegei. — Utom dessa arbeten äger man på detta språk ett stort antal psalmböcker, catecheser, kyrko-handböcker, bibliiska berättelser, m. m.

A f u s t i f.

Försök, att med anledning af vår nu gällande Tulltara, bewisa förträffligheten af Lurendrejari.

Sic, sic iuvat ire per umbras!
Virgilius.

Rnappast har någonting varit underkastadt så bittra kritiker, som vår nu gällande Tulltara, och likväl tro wi oss utan farhåga af partiiskhet kunna påstå, att om densamma af någon witter ledamot blifwit satt på vers, i stället för att den nu är på naken prosa, skulle den i jeunghodhet icke allenast uppgitt med, utan afwen öfverträffat sjelfwa Virgili be- rinda poem Georgica. Skälet till allt detta klan- der har man emellertid sökt uppleta i det enorma lurendrejari, hwilket en alltför högt drifwen tullafgift på inkommande utländska producter nödwändigt måste åstadkomma, likasom lurendrejari i sjelfwa werket wore någonting så menligt för staten. Wi erkänna wisserligen, att den allmänna opinionen hittills varit för denna tanke; men detta skall dock icke afsträcka oss ifrån att söka bewisa raka motsatsen. Wi hade längesedan ännu gifwa lust åt dessa våra yttranden, om ej wäntan på att någon mera behjertad skulle framträda, hade afhållit oss. Nu då fruktan intagit oss att blåcket afwen i våra blåckhorn skulle under den starka wärman alldeles uttorra, hafwa wi, medan ännu några droppar äro quar,

änteligen gripit oss an; med hwad framgång, tillhöde icke oss att beddwa.

Wähända föla våra sätser icke undgå, att hos den mindre tänkande uppväcka både åtlöje och mistänka. Åtlöje, emedan allt som wunnit häfd, är lifsom omgärdadt med en gloria af ofelbarhet; mistänke, emedan man skall bdrja tro att författaren till dessa reflexioner sjelf är en heimlig lurendrejare och kanske bär märke i hufwudet efter ett och annat slag af någon strandridare. Hwad det förra beträffar vill han gerna med den wises lugn bära bespottelsen, i fall han med sitt bemiddande kunnat gagna; i det sednare hwad dag som helst låta syna sig af Hödglof. Sundhets Collegium i Stockholm.

Allt Lurendrejari är en högst förträfflig sak, bewises 1:o af sjelfwa Medicinen.

De fleste om ej alla lurendrejari måste företagas under den warmare årstiden, då dyppet watten gifwer läglighet till förbudna warors inpractiserande. Under en sådan tid af året, i synnerhet om den är förbunden med stark hetta, kunna lätteligen rådtfebrar och andra smittosamma sjukdomar uppkomma. Nu är det enligt Darelis Sockenapothek bekant, att wid tecken till dylika sjukdomar, blodets aftappning med fördel användes, afwensom spanska flugor, blodiglar och senapsdeggar äro ett förträffligt recommenderrande medel. Det frågas då wed skäl, om alla dessa batailler som wid fusterne, i och för lurendrejari förekomma, icke äro att betrakta såsom högst wälgörande blods-aftappningar. Hwarje kappslag, applicerad på sitt rätta ställe, är att anse såsom en god dragande spansk fluga. Ligger man hårtill den stränga motionen under masacren, så frågas om man icke med skäl kan uppsöka orsaken till det i allmänhet goda hälsotillståndet wid hafsusterne af Sverige, i dessa lurendrejari batailler, hwilka på wägar och stigar icke sällan föregå.

Men det är icke blott i medicinsk hänseende wi recommendera lurendrejari; afwen 2:o i oeconomisk mätto är detta näringsfång af högsta betydhet.

Hwar och en wet af huru mycken wigt det är, att kunna erhålla den wara man åstundar för det bästa köpet. Men hwarest finner man i detta afseende en mera högt drifwen menniskokärlig, än just hos lurendrejaren? Då man ofta till ett ofantligt pris måste förskaffa sig sina utländska behof af den skattdragande handlanden, ersar man twertom det mest billiga förfarande hos smyghand-

taren. Swarifrån och på hwad sätt skulle wäl wåra grannlåtts åstfande fruar och döttrar erhålla sin utstyrel, wåra allt för ringa lönta, tjenstehjon sina brillanta nipper, wåra dito dito eleganta herrar sina fina rockar med stoppyning och tillbehör, om ej luren-drejarren funnes? Skulle icke förr eller sednare en allmän banqueroutte på kläder uppkomma? Alltså är luren-drejeriet äfwen i oeconomiskt hänseende att betrakta såsom högst nyttigt.

Men låtom oss icke blott beståda de fördelar den enskilde här af kan winna; låtom oss äfwen affe de nytta luren-drejeriet medförer till det allmännas förkofran.

För ingen som kastat äfwen den flygtigaste blick på årstabellerne är det okänt, att folkstocken under fredliga tider ökas. Härifrån härleder sig den stora trångsel och de swåra utwågar att på årligt sätt komma fram, som man öfwer allt upptäcker. Hwad är då att göra? Skola alla dessa olyckliga warelser, dem öfwerproductionen kastat ifrån sig såsom ett öddt kapital, blifwa samhället till en bördä? Prissom i detta fall luren-drejeriet, som i sig öppnar ett nytt och alldeles outdösligt medel, till tusentals människors bergning, hwilka kanske annars, i brist på tienlig s. selsättning, kommit att slå sig på tiggeri, lösdruifveri, tjufnad och rofferi. Huru uppspilda skulle icke wåra corrections anstalter blifwa; jag will icke tala om det bekymmer Landshöfdingarne hwar och en i sitt lån finge widkännas, att wid höga personers ankomst skaffa sådana ur wågen, om ej luren-drejeriet härutinnan rådde en hjälpsam hand?

Men i affeende på de oeconomiska stats detaljerna, mötte wi ett högst wigtigt infäst. Huru mycket penningar, kanske flere millioner, gå ei årligen ur landet genom ett fortsatt luren-drejeri, och af hwilka ingen skärf återfaller i statens fattighösa. Detta infäst tyckes verkligen wid första påseendet förtjena att noga behiortas. Likwål hwilar allsammans på en synwilla. Hwad är det som egentligen går ur landet? Antingen wåra producter genom utbyte, och då är härå ingen förlust, eller också wår credit, och hurudan den är wet hwar och en, som i Dagligt Allehanda will försöka att låna utan tant. I hwielfwa werket är det blott på god tro utlånningen borgar oss sina waror. När han får den verkliga walutan, må han se sig om. Swarie hedersskuld är i hwielfwa werket ingen skuld. Wårt föfwer ligger i banken, och hwad parperelapparne beträffar, så gälla de för allt hwad de kunna gälla. Skulle wi också för ett ögonblick

antaga, att en verklig summa af flere millioner årligen affattes i och för luren-drejeri, hwem om innet wi winna deruppå? Är det intet på mångfaldigt sätt bewist, att ju rikare ett land är, ju snarare är det utsatt för inkräktningar och förtryck. Wi droderom fullt förwisade, att om wårt land kunde bringas genom luren-drejeriet ned till samma fattigdom som Grönland eller Kamschatka, skulle ingen menniska i werlden afundas oss, än mindre någon stände hafwa begärelse efter wårt gods. Hela folkmassan kunde då, i fall af ett förestående krig, såga med filosofphen Dias: *Omnis me, mecum porre*, och så afmarschera på en expedition till Spetsbergen eller Nordcap, för att fånga skålar och hwalffiskar.

Wi willa uppkasta ännu en annan åsigt. Wi föreställa oss, för att till och med ingå på den mest absurda sats, att förmodenhet verkligen är af den högsta betydenhet för en stat. Wi antaga härjemte, genom det årliga luren-drejeriet, ett stort deficit i dess behållning af reddbart mynt. Hwad blifwer här af följden? Wiserligen en minskning af mynbara metaller; men å en annan sida fördöfelse af hwad som consumeras i lyrtartiklar. Skulle icke äfwen dessa kunna inbringa en wacker fyrk? Låt endast wåra nordiska skönheter blifwa rätt brillant utstylda. Låt dem påhånga sina sidentyger och persiska shawlar, dyrbara halskedjor, och kostbara ridiculer, kedjor och andra nipper kring händerne, och snart skola friare anlända från alla werldens delar. Hwilken affättning, wäl icke genom Gref: men Turkwårnernas försorg, skall man då ej hafwa att emotte, af fruntimmers skeppbladningar till det leiserliga Harem, ja till hwielfwa Ibrahim Pascha? Hwilken skara af rika prinsar och furstar skall icke då insinna sig? Och genom allt detta, hwilken otrolig winst kommer ej att tillbringas staten och det allmänna? Uppstår icke samma förhållande, som då fäder wilja se sina döttrar så wäl föröfwa som gista. De utstyras och påklådas, bortsticcas derefter i en hyrwagn till Beurshaleerna eller spektaklerna, för att der beundras, begapas, hänrycka och förtjusas. Med ett ord: luren-drejeriet drifwet i stort, bör kunna upphjelpa wåra förfallna affairer, små försök skada här, likasom i allt annat, mer än de båta det allmänna.

(Slut e. a. g.)

Stockholm,

Tryckt hos E. J. Wenström.

Onsdagen den 26 Juli 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Ett wist tidningsblad har man funnit synnerligen recomenderadt, till utvecklande af ett sannt national medvetande, att stå sig på gisningar, i synnerhet wid tiensterns återbesättande. Denna uppmaning har icke varit utan sin verkan. Twenne presidentplatsers ledighet har spännt den allmänna gisningsorganen, hwilken, enligt Gall's system, skall hafwa sin plats fram i pannan, bredwid oförskändhetens och stroderiets, och man wäntar endast derpå, att den allmänna general-moniteuren för allt hwad gisningar heter, måtte gunsibendaget säga första bokstafwen, på det wi sfriga sedan må bokstafwera oss fram till den sidsa. Hwad presidentplatsens återbesättande i Commerce Collegium widkommer, så får man underrätta läsarena derom, att i huswoudstaden gisas på en man, hwilken sedan 1821 sfriswit i commercen 2 gångor i weckan, och hwilken den allmänna rbssten för eller sednare framkallar till denna eller någon annan förnämlig plats i wårt samhälle. Det bdr icke heller sfbrefalla underligt, att den som så länge gisat på andra, slutligen sfiel blir ett föremål för gisningar. Hwad den stora congregationen härom skall säga, torde Arzgué bäst och ensamt kunna upplysa.

Emellertid hoppas man att i fall nämnde person ej wägrar mottaga presidentplatsen, hans underbetjening (ty någon kamrat eller like kan han icke äga), ej måtte komma att säga om honom som de Norrländska Läsarena om en wist person: "han liknar ett tomt kloafoder, hwari finnes hwarken wisare, slaglod, urwert eller perpendikel."

Underrättelser om den wid slutet af sbrilidat år i Ryssland upptäckta sammanswårningen.

Närdeles oförmodadt sfwerraskades Europa med underrättelsen om en i Petersburg, wid slutet af sidsförslutne år, utbruten sammanswårning. Man sbrmodade i bbrlan, enligt de uppgifter man erhöll, att upploppet war werkslåd af en handfull misfledde soldater, utaf garnisonen derstädes; men snart gjordes det officielt bekant, att en hemlig förening blifwit upptäckt, hwilken utgrenade sig sbrwer hela Ryssland, isynnerhet inom armeen, och hwars syfte war inbbrandet af en constitutionel sbrfattning för kejsare-riket. De medel den härtill welat begagna, sbrwensom det sätthwarpå den sträfwat till sitt egentliga systemål, hafwa varit föga kände, intill dess Under sbrfnings-Commissionen i Petersburg slutat sina arbeten. En derstädes nyss utkommen, till kejsar Nicolai ställd berättelse: Rapport de la Commission d'enquête, lemnar omsländliga uppgifter rörande sammanswårningens ursprung, utveckling och hela riktning. Då denna wigtiga händelse bitills är så lter utredd, förmodar man att en, utnämnde sbrift, sammandragen underrättelse skall för många läsare wara wälkommen. Om berättelsens i alla delar oförskäde sanning, kan man wara så mycket mera sbrsäkrad, som den är officiell och har utgått under regeringens egen uppsigt.

Redan i Juni månad år 1825 hade kejsar Alexander erfarit, genom underofficeraren Sherwood, wid tredje Bugska Ublan regementet, att wid 1:a och 2:a armé corpserna funnos hemliga föreningar, hvilka äfystade en omskrifning af nu bestående statsformer, och att medlemmarnes antal beständigt ökade sig. En af dem skulle vara Theodor Wakkoffski. Sherwood erhöi tillåtelse att resa till Kurf, der denne följande jemte andra förmodade sammansvurna besunno sig, och i September meddelade han regeringen underrättelse om nya upptäckter. General-leutenanten grefve De Witt lemnade omständligt besked om hemliga stämplingar, det han erhållit utaf en, hvilken ställt sig såsom anhängare af förbundet. Den 1 December ankom till Taganrok ett bref till kejsar Alexander, ifrån capitainen Majboroda, wid regementet Wiatka. Majboroda, sielf medlem af föreningen, angaf flera sammansvurna, och arresteringar skedd på hans uppgifter. Dessa af styrelsen gjorda upptäckter synas, jemte andra omständigheter, hafwa påskyndat utbrottet i Petersburg den 26 December förl. år; ty enligt berättelse war detta af de sammansvurna beståndt till derpå följande Martii månad.

Genom de sedermera anställda undersökningarne är följande utredt. År 1826 hade några unge män, återkomne från utrikes orter efter fälttögen 1813, 1814 och 1815, samt bekanta med syftningen af flera politiska sällskap i Tyskland, uppfattat idén att bilda sådana äfwen i Ryssland. De första som förenade sig om förslaget, woro f. d. öfwersten Alexander Murawjéff, capitainen Nikita Murawjéff samt öfwersten furst Trubetskój. Efter A. Murawjéffs plan, skulle de döla sig inom någon Frimurare-loge. Deras uppgifna bewetelsegrund war, "en missförstådd kärlek till fäderneslandet."

Redan wid de första öfwerläggningarne om förbundets stiftande, insunno sig Jakuschkin, samt Sergej och Matthias Murawjéff-Apostol, öficerare wid det sedermera upplösta Seménoffska gardes regementet. Förslaget erhöi dock ej någon verkställighet, för än i Februari 1817, då capitain N. Murawjéff gjort bekantskap med öfwerste Pjétel, hwarigenom denne kom i gemenenskap med A. Murawjéff, hvilken redan stod i nära förhållande till furst Trubetskój. Dessa bildade det första hemliga sällskap, under namn af Wälfärds-Föreningen (Union du Salut), eller Fäderneslandets sanna och trogna barn (*les vrais et fideles enfans de*

la patrie). Pjétel uppfatte stadgarne. Förbundet hade tre klasser; Bröder, Män och Bojarer. Inom denna sista och högsta afdelning waldes, för hwarje månad, de äldste eller Directeurerna, neml. Presidenten, Den Bewakande (*surveillant*) och Secreteraren. Receptionerna skedd med högrådiga ceremonier. Då någon anmälte sig till intagande, aflade han tyfshetsed, äfwen för det fall att han icke gillade förbundets äfgifter. Wid ingåendet föreningen, aflades en ny; äfwen som hwarje klag samt de äldste woro inom sig bundne genom ferskilda edsförpligtelser. Medlemmarna underkastade sig att sträfwa till föreningens mål, samt att ålyda Bojarernas beslut, ehuru dessa bojarer woro ökända för de lägre klasserna. — Wid sin första sammansättning utgjordes förbundet af de öfwanämnde, jemte Nowikoff (f. d. öf. för general-gouvernementens i Lilla Ryssland cancellie), Michael Lunin, samt trenne andra, hvilka dock sedan lemnade det samma. — Ifrån föreningens uppkomst war dess syfte en omskrifning af kejsareddriets bestående styrelseformer.

Man hade beslutit att inbjuda general-majoren Michel Orloff, då denne gjorde samma anbud till A. Murawjéff, i äfseende å ett sällskap, under namn af De Nyffe Riddarens förbund (*Société des chevaliers russes*), hvilket han organiserade tillika med grefve Mamónoff samt Berlinska statsrådet Nicolai Turgéneff. Orloff och Murawjéff kunde ej förena sig om äfgifter. Den föres plan war endast att afhjelpa missbruket i den inre styrelsen. Föreningen wann ej fullbordad, äfwen som Murawjéffs icke fortstred. Olika meningar verkade stridigheter. Wisa af medlemmarna wille att sällskapet skulle inskränka sig till att smånigom verka på den allmänna andan, hware mot statuterna föreskrefwo blind lydriad, wäldsamma medel, dolkar, gift, m. m. Stadgarne skulle förändras, efter de grunder dem man ansåg vara gällande för det Tyska Tugend-Bund, enligt uppgifter i Freywillige Blätter. — Wid ett sammanträde i Moskwa år 1817, hwarvid alla fyra Murawjéff, Jakuschkin, general-major Ban Wifin, Lunin och furst Theodor Schakoffskoj woro närwarande, wäcktes af Lunin första gången frågan om ett regent-mord. Pjétel angafs vara bestämt på en cohorte perdne, att ställas under Lunins anförande. Pjétel nekar sanningen häraf.

(Fortf. c. a. 9).

Under det på nästan alla orter sammanskott ske till Grekernas förmån, hafva äfwen författare och författarinnor genom förfäljandet af sina arbeten, föresnat sig att inbringa en skärf åt dessa sina kämpande trosförwandter. Så har nyligen fru Amalia von Helwig, utgifwit: Gedichte zum Besten der unglücklichen Greise, Wittwen und Waisen in Griechenland.

Dessa poesier utgåro wiserligen inga mästerverken; men affigten dermed är högst berömlig. Wi willia emellertid meddela läsaren några prof ur nämnda brochure. I ett af poemerna till sitt kön säger författarinnan bland annat:

Gebt, zu lösen jene Banden
Ketten, schwer von Diamanten!
Gebt die Perlenkette im Kauf,
Die am Schwanenhals sich schmieget. —
Ach, der Perlen größte wieget
Keine Mutterthräne auf.

Auf denn, edle deutsche Frauen,
Bringt mit sanftem Zähren-Thauen,
Opfer fremdem Unglück dar.
Bruderlieb' ist nicht beschränket,
Wie es enge Selbstsucht denket:
Gottes Welt ist ihr Altar.

I ett poem till W. Müller — känd för sina: Lieder der Griechen, två häften, Neue Lieder der Griechen, äfwen 2 häften, samt Neueste Lieder der Griechen — beklagar hon, att Tyfflands sångare iakttagit likasom en enstämmig tyfstad öfver Grekernas olyckliga belägenhet. Så skulle, säger hon, wiserligen alldrig den hafwa gjort, som besjöng Wilhelm Tell och friheten.

O! daß sie nicht verklängen
Die Löne, sonder Spur! —
Braucht's doch in Felsengängen,
Den harten Stein zu sprengen
Oft einen Tropfen nur.

A F u s t i f.

Förstl, att med anledning af wår nu gån-
lande Tulltaxa, bewisa förträffligheten
af Lurendrejari.

Äfwen 3:o i militairiskt hänseende torde luren-
drejeriet förtjena wår uppmärksamhet.

(Slut fr. N:o 58.

Man är nu mera nästan allmänt ense om den satsen, att hwarje medborgare icke endast indirect utan ock direct bdr bidraga till sitt lands förswoar, och sålunda äfwen hiesl wara soldat. Ett steg här-
till bdr man inom wårt land anse gjordt i de wa-
pendfningar, som förehafwas wid och omkring Skån-
ska kusterna. Man skulle nästan wara frestad att
med namnet Skåniska lilla öfnings lägrek,
utmärka den der församlade styrkan. Å ena sidan alla
lurendrejare utrustade med sina kndpätar, jernspett
och afbrutna gårdsgårdsfödrar, å den andra den
patrullerande tullbejeningen. Skulle man icke snart
kunna råka på den förmodan, i fall detta antal ge-
nom ett förkladt lurendrejari tillwåyer, att all
conseription med tiden kunde blifwa öfwerflödig? Män-
ne ej de så kallade strandridarne skulle kunna på det-
ta sätt framdeles indswas, samt organisera sig till
ett nytt Skåniskt husarregemente, och hieslwa tullin-
spectorerne efter wisa års tjenstgöring recommende-
ras ifrån Inspectorer till Inspecteurer för någon
brigad. Det motsatta förhållandet som nu inträffar,
bewisar ju att saken är lämplig. Kunde lurendre-
jeriet ännu vidare utgrena sig, så hade wi snart en
stående armé af millioner, hwilka ej kostade en en-
da slant. Wid skeende infall af en oförmodad sjen-
de, ägde man då alltid att påräkna ett tappert mot-
wårn, wålförståendes i fall han ej kommer med lu-
rendrejariwaror. Och då man nyligen sett, med
hwad tappighet tullbejeningen utför äfwen sibma-
newrer i Argus, har man anledning att af den förre
se den mycket omtwistade frågan rörande stora och
lilla flottan, practiskt afgjord. Äfwen så kan man hoy-
pas, att om den nya tulltaxan får leswa längre än des
fäder, skall ett mäktigt sidsförswar sålunda hinna bilda sig.
Men också 4:o synes Juridiken af luren-
drejeriet hemta en icke ringa uppmuntran.

Man har länge påstått, att juridiken har sitt
upphof från menniskornas ondskan; wi åter tro att
menniskornas ondskan uppkommit af juridiken. Ty
der icke pronulgerad lag gifwes, finnes icke eller
någon förbrutelse. Nu skulle juridiken, liksom
en gwarn utan måld, helt och hållet utbd, om
ej tillräckliga processer gåfwe densamma närings-
ämnen. Skulle icke en hel hofrätt en wacker dag på-
sa att insomna, om den ej ägde parter, hwilka be-
ståndigt twistade och åtminstone wid domens afkun-
nande hölle ledamöterna wakna?

Wi wilja härwid icke taga i betraktande, att de
skänker dem gudinnan Justitia kunde ha illfåne

att inbringa, härigenom förskaffade sina hienare en
ställig winst. Wi affe blott den nytta hellska we-
tenskapen winner genom procefer. Eregetiken öf-
wer våra författningar är, ty wår, ännu lika mörk
som Rosenmüllers öfwer Bibeln. Hwilket stort
fält återstår icke i detta affeende att uppbereta. Här-
till kunna procefer om smygghandel och luren-
djeri gifwa otaliga födoämnen. Derigenom skulle rätt-
wisfan, hwilken hitills för den starka köldens skull
suttit insvept i åtminstone lika många ylleman-
tar som Väinämöinen, nemligen 7, efter hand blifwa försedd
med ännu flere, och på detta sätt tydligare skild i-
från sin syster sanningen, hwilken alldrig burit nå-
gon uniformens frack.

Men det wigtigaste af alla skal är kanske detta, att
hög moraliteten, genom ett i stort drifwet luren-
djeri, skulle taga hwad Lyfkarne benämna en alldeles
oerhörd Schwung. Wi äro ej ofunnige att män-
ga härom yrkat motsatsen. De hafwa nemligen för-
säkrat, att författningar som befördra luren-
djeri, och med det samma uppdrifwa sedeslösheten. Den sl-
tige och arbetsamme, den med sin måttliga winst för-
nånde lockas genom luren-
djeriets förmodade retan-
de beskaffenhet, från sin lugna befattning ut på ett
brusande haf af wäldsam egennytta. Trolöshet mot
stat, husbönder, ära och all redlighet blifwa dagens
löfen. Man wägar lif och leumrar för winnings-
lystnadens tillfredsställande. Den rättänkande som
ej will luren-
djeri går under, ty han har intet att
afottra; den snikne, i mörkret handlande, sliger upp
på hans tyckas ruin. Den största boswen, den ar-
gaste waghalsen går fram, de redlige trängas till-
baka.

Allt detta låter wisserligen ganska wackert, stada
att deri finnes blott tom declamation och allsingen
sanning. Hwad förstår man wäl med moral? Jo,
att verka det som lånder det allmänna till bättnad
och förkofran. Som wi redan, det wi hoppas, rätt
grundeligt bewisat nyttan för staten af luren-
djeri, så blifwer det hwarje moraliskt sinnad medbor-
gares högsta pligt, att på allt sätt bidra-
ga till det-
ta ändamål, emedan han i samma mån tillskyndar
sitt fosterland de oberäkneligaste fördelar, som han
befordrar smygghandeln.

Man har haft den oförståeligheten att beteckna
luren-
djeri med namn af statens tjuftar och blod-
sugare. Har man wäl hört en mera wrångd framställ-
ning? När säg man wäl någonsin en tjuft, som til-
lita war smygghandlare? Wero Cartouche, Gunt-

lach, Silfwer Zan, Lasse Maaja, m. fl., några luren-
djerare, och likwäl will man ställa luren-
djeri under samma cathgori med dessa. När har wäl nå-
gon luren-
djerare blifwit hängd i galge, eller under-
gått spöstraff? Är det icke en werkelig skyns att
wa i ett upplyst tidehwark, och höra det mest anstän-
diga näringsfång, det hederligaste, det mest öf-
fentliga af alla yrken, erhålla sådana titlar! Och
will man på köpet bemantla sin egen fäktning
med det påstående, att luren-
djeriet är omoraliskt?
Sanning, de som yrka sådant, borde sändas till
Helsingborg för att litet bättre studera sin moral.
Hwad lider wäl moraliteten af en hoy contraband-
ist? Den twertom upphjelpes deraf. Bonden, som fruar
wid sitt yrke, lif arbetsdjuret wid sin plog, tillbringa
sina dagar för att tillverka ett förderligt bränn-
sprit, sedan han wäl inbstat sitt säde, går nu med en
någora förfinad hyfsning att under champagne bon-
lers inpractiserande gagna icke blott sig hellska, utan
det allmänna, gagna de styrande, som närmast till-
rodret tarfwa en måttlig wederswickelse, gagna
öfwarne af fri konst, hwilka på champagne
fradga behöfwa höja sig öfwer bleckhornet och sig-
burken; genom insuglandet af alla möjliga con-
traband gagna folkstöcken, modefrämarna, tullin-
torernas fruar och döttrar, den Swenska flaggans
hellskandighet och heder, medicinen, juridiken, wox-
ten, statskonsten, de Blekingiska sockerduksårmar-
ne, Upsala parnas, theatrens blifwande elever, och
riksgälds contoretts deficit för de kommande åren!

Wätte alltså det ädla luren-
djeriet fortgå med
lika snabba steg, som förlidne års lungreka och ko-
koppor, på det att dess wärde wid kommande riksdag
klarliga må inses och herrliga betdnas!

Men då alla dessa ypperliga och för staten må-
faldiga fördelar, hafwa sin rälla och slet ursprung
ensamt i den nya tulltaxan, inser man lätt huru
billiga alla tadtande öndömen emot densamma äro.
Twertom borde den högt löfprisas, såsom begynnel-
sen af en modern gyllene ålder, och en ny
räkning börjas från året af dess utfärdande.

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t t e n .

N:o 60.

Lördagen den 29 Juli 1826.

Frrikes Nyheter.

Stockholm. — Det är genom hufvudstadens tidningar förut bekant, att lieutenanten wid Jämtlands Jäktägare Ericson, gjort en i högsta grad vigtig mechanisk uppfinning, i afseende på uppfordring af watten, samt att han afrest till England, för att derstädes erhålla patent på sin uppfinning. Enligt berättelse skall ett sådant vara honom bewilladt, och af lieutenant Ericson redan försäkrat den kände Perkins, hwilken skall hafwa summit densamma medföra oberättneliga fördelar wid hans ångmaskinerier af alla slag.

Underrättelser om den wid slutet af förloppet är i Ryssland upptäckta sammansvärjningen.

(Fortf. fr. N:o 59.)

Någon tid efter sammantredet i Moskwa, erhöi A. Murawjoff ett bref från furst Trubetskoi, deri denne underrättade förbundet, att kejsar Alexander hade för afsigt att till Polen återställa alla de samman frincagna provinser. Denna nyhet satte förbundet i rörelse; man beslöt kejsarens ödd, och skulle draga lott sin banemannen, då Zakuschkin frivilligt erbjöd sig dertill. Men han ångrade sig snart; hela ryktet befunns ogrundadt, och mordanslaget förbjöts.

Sällskapet förändrade derefter sin organisation, antog namnet: Föreningen för allmänt Wäl (Union du bien public), samt erhöi nya stadgar, uppsatte af Alex. och Mich. Murawjoff, furst

Trubetskoi, jemte Petter Koloschin. Fädersneslandens wäl skulle vara föreningens systemål; och detta mål borde icke strida emot regeringens åsigt; förbundet skulle wvertom understödja denna i dess bemiddanden för det allmänna bästa, icke dölsa sina åsigt för wärdige medborgare, samt hålla sina företag hemliga, endast för att undanbraga dem illwiljans och hatets misstydningar. Medlemmarna afskildes i fyra afdelningar. — Den förstas ändamål war wälgörenhets anstalter; och den skulle både för sällskapet och styrelsen uppgifwa derwid inslygda missbruk. Den andra afdelningen wärdade uppfostran och en allmän upplysnings fringspridande, hwarwid werel-undervisnings skolor, i synnerhet borde befördras. Den skulle hos ungdomen wäcka kärlek för det nationela, samt motarbeta inslytandet af fremmande språk och seder. Den tredje afdelningen beständes att wälja öfwer lagstifningen, och att tied nit och noggrannhet uppfylla härwid af regeringen wörligen erhållna tiensler och uppdrag. Medlemmarna af den fjerde afdelningen borde utbreda en sann och på fasta grunder stödd kunskap i stats-economien, såla att upphjelpa industrien, motarbeta monopolier, m.m.

Swär och en af Föreningens medlemmar ögde att fästa styrelsens uppmärksamhet wid inslytande missbruk. — I anledning af denna sin bestämmelse pråkade flera, att man skulle begära kejsar Alexanders sanction för sällskapet. Murawjoffen gillade dock ei detta förslag.

Förbundets inre organisation war följande. Sielfwa grundläggarena eller de första deltagarna deri, bildade Central-föreningen (Union centrale). Härifrån waldes Central-Rådet (Conseil central),

bestående af en Bewakande (surveillant) och fem Visittare (Assessours), bland hvilka, under den Bewakandes myndighet, en waldes till Ordförande (President), och erhöil namn af Förbunds-Chef (Chef de l'Union). Twenne Visittare afgingo ur rådet efter hwarie sjerde månad; den Bewakande wid slutet af sitt år. Di alla medlemmarne af Central-Föreningen woro närwarande i Rådet, kallade det sig Central-Styrelse (Direction central). Central-Rådet utswade den werkstäl Lande och Central-Styrelsen den lagstiftande magten inomförbundet. — Sällskapet grundläggare erhöilo, genom inrättningens hela art, det största inflytande; de bestående äfwen nya ledamöters emottagande. Dessa kunde lemna föreningen efter wälbehag; men derwid förbinda sig till obrottslig tyfnad öfwer hwad de derstädes erfarit. Samma tyfnhets löfte fordrades af dem som ingingo i förbundet. Hwarie medlem borde, uti en gemensam kassa, nedläggga tingunde femte delen af sin årliga inkomst, samt beredwiltigt hberfamma sällskapet stadgar. — Detta utgjorde första afdelningen af statuterna; den andra bléf alldrig uppfatt, eller åtminstone icke antagen. Emellertid arbetade man på allt sätt, att utbreda politiska kunskaper samt att hemägta sig den allmänna opinionen.

Men stadgarne blefwo ej noggrannt iakttagne, i afseende å Central-Styrelser (Directions). Twenne andra sådana uppstodo i Moskwa: den ena under ordförande af M. Murawieff samt den andra under furst Theodor Schakóffskoi. Begge upplöste sig dock snart. Äfwen i Petersburg bildades twenne dylika: under Semenóff, officer wid Jägarena, samt öfwerste Burtzoff. — Fria Sällskap (Sociétés libres), nästan alldeles oberoende af Föreningen för allmänt Wäl, organiserades tillika i Petersburg. Af sådana funnos två inom Tsmaroffiska gardes regementet: det ena organiseradt af furst Eugene Obolénski, Jacob Tokstoj och Collegii-afsejoren Tokaréff; samt det andra af den ofwannämnde Semenóff. Begge upplöstes inom tre månader. — Ett tredje Fritt Sällskap inrättades af öfwerste Glinka.

Uti Lilla-Rysland sökte Nowikóff att bilda ett Hemligt Sällskap, och wille förena det med en Grimurars-loge; men lyckades fdga här. En af medlemmarne, Lukaschewitsch, upprättade i samma landskap eu ny förening, hwars föregifna afsigt att sika nämnde provins från Rysland och förena densamma med Polen, är blott en obestyrkt gisning.

Pestel skulle, efter Nikita Murawieffs uppgift, hafwa handlat efter åsigter alldeles motsatte Föreningens för allmänt Wäl, först i Wien och sedan i Tutschin; men sielf ansår han sig hafwa följt dem noga, såsom de upptagas i Gröna Boken (Liv's veit), så benämnd efter sitt band. All egentlig werksamhet utgick dock ifrån Central-Föreningen i Petersburg, hwilken sökte inwerta på den allmänna opinionen, genom en journal, genom sånger, caricaturer, m. m.

Ifrån första inrättningen af Wälfärds-Föreningen hade man utrgjort "constitutionella planer, men hvilka ännu woro gansta obestämda, och närnade sig de monarkiska grundsatserna. Den första idén om en republikansk författning framkastades af Nowikóff i hans förslag till en constitution." I början af år 1820, wid ett sammmanträde af Central-Styrelsen i Petersburg, hade Pestel framställt fördelarne och olägenheterne af både den monarkiska och republikanska författningen. Efter långa öfwerläggningar skedde omröstning, och de närwarande förklarade sig för republikanska styrelse-former, med undantag af öfwerste Glinka, hwilken "föreslog att erbinda kronan åt kejsarinnan Elisabeth." "Flere af de sammanswurne försäkra, att om kejsar Alexander hade welat gifwa Rysland goda lagar (efter deras åsigter) skulle de förbitwit hans tillgifnaste undersåtare och förswarare." — Dessa uppgifter, hvilka grunda sig på Pestels berättelse, hafwa icke blifwit besträfte af de andra sammanswurna. De föregifwa twertom, att intet beslut wid nämnde tillfälle wardt taget, samt att wid flera följande sammmanträden, seåga icke widare uppstätt om republikansk regering, utan att öfwerläggningarne gälde en förändring i organisationen af Föreningen för allmänt Wäl. Men hwad wid den ena sammankomsten beslöts, upphäfdes i en annan; dock skall straxt efter nämnde tillfälle någon hafwa framkastat idén att inbrda kejsar Alexander. Efter M. Murawieffs egen uppgift skulle alla andra, utom han sielf och Pestel, med afsty hafwa, såsom brottsligt, förkastat detta förslag, hwilket likwäl wid ett sednare sammmanträde af de flesta rösterna blef gilladt.

Emellertid fortfor föreningen att förskas med nya medlemmar; men flera af de äldre ångrade och sitt deltagande deri, samt drogo sig mer eller mindre öppet derifrån. Bland dessa war Alex. Murawie

eff. — I södra delen af landet, der Pestel uppehöll sig wid 2:a armé-corpsen, såsom adjutant hos generalen greve Wirtgenstein, försummade han intet tillfälle att utbreda sina åsikter. Han vann flera deltagare i Föreningen för allmänt Wäl, äfwen genom föregifwande af tejjar Alexander war medveten deraf, samt att allt befanns i Petersburg förberedt till en stor revolution. Men redan 1820 förbrände nästan till söd och split yrra sig också i de södra förbunden. Efter flera stridigheter och öfverläggningar, blif det fråga om Föreningens upplösning, och deputerade från flera orter sammanträdde i Moskwa, för att om samfundets angelägenheter taga ett afgörande beslut. Denna deputerade församling utgjordes af general major Orloff, bröderna Van Wisin, öfwerstarne Grabbe, Glinka och Kurtzoff, öfwerste lieutenant Komaroff, Zatschekin, M. Murawjoff samt Debotnikoff.

Efter långa öfverläggningar beslöts, wid slutet af Februari 1821, att Föreningen för allmänt Wäl skulle upplösas. Turgéneff, såsom president, gaf detta tillkänna i förbundets namn, och alla dess handlingar uppländes. — Orsaken till denna förstådda upplösning war, dels att wid en ny organisation kunna obehindradt omarbota det obständiga uti föreningens stadgar om dess egentliga mål, och dels att afstilla medlemmar, hwilkas nit för saken affwalmat. Ett nytt sällskap skulle bildas, deladt i två klasser, af hwilka blott, den första berde weta förbundets egentliga syfte: en förändring af Rysslands statsformer.

Pestel och Zusehnéffski, hwilka befunno sig i Lulischin, förklarade sig emot den skeddä upplösningen; men begagnade den, för att befria sig ifrån ett antal "feghjerade medlemmar." Till dem stöto sig Awramoff, Wolff, Zwasehéff, de begge Kriukoff, furstarns Variatinski och Seizegi Wolkonski, Wassargin samt Basilius Davidoff; sällskapet antog namn af Föreningens Bojärer. Ut i Petersburg hade förbundet, efter ofwannämnde beslut i Moskwa, råkat i förfall; men Turgéneff war spelsatt, efter sin återkomst från nämnde ort 1821, att bilda ett nytt, hwarui ingingo furst Obelénski, öfwerstarne Narischkin och Mitkóff, samt Titulair-rådet Semenóff, Jacob Tolstoj, Miklasehéffski, m. fl. Det delades i: de Troende (croyans) eller den högre fördelningen, och anhängarena (adherentes). Bland de förra, hwilka utgjordes af sifwa

sifstarena, waldes medlemmarna i Directortum eller Rådet. Anhängarena erhöles, efter undergångna prof, blott sijnningom del af förbundets planer, och man ålade dem att handla såsom blinda verktyg. (Forss. c. a. g.)

Archeologiska Underrättelser.

Wär nitiska fornforskare Professor Litjegen, har denna sommar gjort en resa genom ästilla af rikets sydligare provinser, för att taga de der besittliga älderdoms minnesmärken i närmare stafsådande. Ett högst intressant resultat har varit följden af dessa forskningar.

I Estergötland har han nemligen å berg upptäckt så kallade Hällristningar (förut funna iemväl i Bohuslän, Blekinge och Norrländska orterna). Dessa minnesteckningar utgöres af hela eller sijnspade bilder utbyggna i bergen, föreställande hwarjes handa föremål. Han tror sig i dessa bilder se lemningar af en förswunnen forntids sätt att uttrycka Nordens äldsta språk, innan man ännu påfunnit egentliga skrifteen. Dessa åsigter, hwilka understöddas af mycken språkforskning och kunskap äfwen i andra folkslags äldre skrifsätt, äro alldeles egna och förut obekanta, hwaraföre en kort framställning af dem torde wara för våra läsare wälkommen.

Högst så hällstafor eller så kallade hällristningar förmärkas innehålla så grupperade bilder, att dessa kunna hafwa någon syftning åt historiesmålning, eller wara framställningar af någon wisshändelse, såsom enwige, strandbygg, m. m., utan wänligen tyckas hällristningarnes bilder framte egentligen blotta sinnebilder eller tecken, hwilka hwart och ett för sig äga betydelse och benämning efter det föremål de uttrycka, men derjemte äfwen ästilla häntydingar på det afbildade föremålets egenskaper, verkningar, förhållanden, o. s. w. Några exempel stola göra dessa åsigter ännu tydligare. — Ordet Bi betecknar både sifom bild och ord, hwad wi ännu dermed förstå, nemligen insetten bi (Apis); men dermed antyddes i fornspråket tillika de hos biet befunna särdeles utmärkande egenskaper, såsom att det är försedt med gadd, har wingar, suger ut blomman, samlar honung, arbetar flitigt, m. m. Detta öfwerflyt-

tades sedermera på abstracta begrepp, och användes i återfaldigt afseende under åtskilliga bemärkelser: t. ex. i detta talesätt: biet hielper sig så wäl som björnen, d. å. flit hielper lika så wäl som styrka. Eller detta: bi i munnen, men ulf i hjertat, sött talande men fiendteligt sinnad, m. fl.

Detta sätt att beteckna så wäl ting som egenheter, begagnades både i tal och skrift. Den bdrjande tänkaren måste wid muntliga eller skriftliga föredrag, genom sådana liknelser eller bilder af allmänt kända föremål, bibringa en teckning af obildbara, tänkta, öfwerfönlige begrepp. Dock war en bild ofta ej tillräcklig att uttrycka en sak eller ett begrepp, utan dertill erfordrades flere. Så förstods t. ex. hos en gammal nordisk skriftställare med teckningen bi (honung, d. å. sötma) samt watten (bölja, flytbarheten) under ordet bibblja, hwad wi nu kalla mjödd, hwilken dryck också icke illa dermed beskriwes, när man erinrar sig att biet lemnar honingen dertill, samt att det har icke blott sötma, men äfwen gadd; lilasom mjöddet eller bibbljan äger icke blott ljufhet, utan äfwen en smärtande egenhet såsom rusgifwande.

De så bilder, för att ej upphålla oss wid flere exempel, woro således ej blott afbildningar af verkliga ting, utan äfwen tankebilder, m. m.

Till uttryckande af längre meningar behöfdes åter både många och ofta mera afsläpset hemtade bilder, helst som de ej sällan utgjorde en hel Allegorie.

Åf sådana bilder utgöra de nu nämnda hållristningarne ett slags skrift, hwars ur naturen genom reflexion känade figurer, omedelbart tala till tanken, i sållet att war wanliga skrift, genom wisa efter öfwerenskomwelse antagna figurer, jängiswä blott wisa liud, hwilka bibringa begrepp, dem man öfwerenskommit att dermed beteckna; forteligen, ett sätt att skrifa för tanken (derigenom att ögat uppfattar och tanken utvecklar bilden), då wi skrifa egentligen för hörfeln.

Daktadt denna bildskrift till sin grund tydes böra wara lika för alla nationer, finna wi dock att klimat, lefnadsätt, m. m. derå werkat betydlig påkänad; och ehuru Mexikanska bildskriften är af närslägdad bestraffenhet, och Chinesiska caractererne härflutit ur samma grundide, förmärkes dock i deras beteckningar så widt åtskillda sätt att associera ider för sina begrepp, som orterna äro från hwarandra afslägnade. De Scandinawiska, ehuru i utbildning ett meg efter de Chinesiska, äro ett samut uttryck af nordiska naturen och lynnet, samt så alldeles ur nationens innersta hemtade och egentligen så med folkets införlifwade, att de ännu efter årtusenden ej

ens ur det mest bildade språket funnat helt och hållet utplånas.

Swilka upplysningar detta hieroglyfiska skriftsätt, tillsammans med andra hafsder, unna lemnas, rörande det sinnrika och bildliga i gamla Norraena språket, i synnerhet i dess staldfont, samt till följande deraf öfwer bestraffenheten af Forn-Scandinawiens bildning, i jämförelse med andra folkslags hwilka stått på samma odlingsgrad, torde komma att utgöra ett intressant arbete, det wi hoppas att så se af samma hand, som fört fast utrymmanheten på de bildskriften wi finna inrisade på våra berg och stelar, och sökt gifwa dem en så egen och sann uttydning.

Recension.

Berättelse, utpläst uti Kgl. Landtbruks-Academiens offentliga sammankomsten den 28 Januari 1826, af Academiens Directeur Grefwe N. G. Mörner, en af Rikets Herrar, ic. Stockholm, hos Grahn, 1826. Samt Redogörelse för Arbeten wid Kgl. Landtbruks-Academiens Experimental-Sält år 1825. 56 sid. med en tabell.

Denna skrift, hwilken i noter från sid. 15—37, lemnar utdrag afwen ut Hushållsskiftstapens Berättelser, är intressant genom de underättelser här meddelas, om den autienta sig skändade hägen för odlings företag i landsorterna. Synnerhet måste man med beträggande läsa utgiften öfwer resultatene utaf Ingenieur Zanders försök, att af potatoes tota seker och sirup (sid. 31—32) samt om fortgången af det statiska arbete, som Kgl. Academiens här under händer. Afdelningarne om Justitiæ Werket, Äyrko Wäsendet och Underwisingens Werket, äro fulländade; den om Kameral Werket har blifwit omarbetad, så att den afwen omfattar Rikets hela Drätsel förvaltning; deremot äro afdelningarne om Närings förvaltningen, i utte penninge wäsendet och Rikets Stats förvaltning under utarbetning (sid. 43.) Härigenom kan man äga det glada hopp, att ett så wigigt bidrag till kannedom af fäderneslandet, snart skall lemnas i allmänhetens händer. Detta förbindande resultat förutsig man afwen så snart det blef bekant, att en man af så doemmenterad skicklighet som Hr Strindholm, begagnades till biträde härwid.

Årtelste: N:o 59 sid 2 sp. 1 r. 25 fl. 1826. 1810.

Stockholm,

Lijdt. L. G. J. Wenström.

Dnsdagen den 2 Augusti 1826.

Frikes Nyheter.

Stockholm. — Den förening af Grefwän-
ner, som i hufvudstaden öppnat en insamling till
Grefernas förmån, har, för att ytterligare befördra
ändamålet, till enskilda medborgare i landsorterna
fringsändt stamböcker. Emedan den dermed åtföljande
de uppmaningen icke blifwit allmänheten meddelad
utaf någon af de tidningar, hvilka lemnat utförliga
underättelser om insamlingens förtgång, har res-
dactionen af Kometen beslutat att göra den bekant
för sina läsare, så mycket mer, som den fullkomligen
uttrycker redact. tänkesätt hwar detta ämne.

"Allmän är Wetenskaps- och Konst-idkarens örd,
nad för de fordna Greferna; allmänt erkänna de,
att Greferna i alla delar af deras yrken förarbetat
dem, i många ännu så såsom oupphunnna mänster.
Från de mödor det kostat dem att ens hinna till å-
figt af den Grefiska bildningens storhet, sluta de till
de ansträngningar dessa måst göra, eller till det mått
af snille, hvarmed de warit begäfwade."

"Men wi alla, alla utan undantag, ifrån palat-
sets invånare till kojans, äro Greferna till erkän-
sla förbundne. Det war på Grefernas språk, som
Nya Testamentets Skrifter författades. Genom gre-
kiska språkets allmänlighet, den tid Christendomen
först förkunnades, lättades dess utbredande. Själfwa
denna deras språks allmänlighet påkallar en egen
görd af vår erkänsla, ty den war beredd genom det
wätde allena, som kunnighet och bildning gifwa. Län-
ge woro Greferna de enda samt trogne och sinna
wårdarne af Evangelii Ihus."

"Hwarfbre då öfwerlemnna åt wetenskapsmannen
allena och åt ättaren af de sldna konsterna, att of-

fentligen ådagalägga, att, hwad de fordna Greferna
gjort för menniskoslägtets förädling, i heligt minne
förwaras; hwarfbre åt dem allena den önskan att, på
Grefernas affomlingar, anropande vår hjelp, kun-
na wedergålla det goda, som wi af deras fäder nju-
tit, eller åt dem allena rättigheten att gråta på de-
ras graf, om försynen, efter sitt allwisa råd, tillstä-
dier deras undergång?"

"Hafwa de wanslägtats de fordna Grefernas fö-
ner? Käslade under lydningen åt ett från aflägsna
öknar kommit folk, ett folk, hwars tankar om hwad
menniskan är skyldig Gud, hwad mannen är skyldig
qwinnan, hwad föräldrar äro skyldige barnen, så i
rat motsats till deras från gudomligt ursprung här-
flytande begrepp, hafwa de, oaktadt sekters tråldom,
ändock förmått behålla sina fäders tro. Lyfnande till
de förhoppningar Europa för 10 år tillbaka allmänt
hyste om möjligheten af en större öfwerensstämmelse
emellan de anspråk, kyrkan å sin sida, och staten å
sin, göra till en och samma person, hafwa de trots
tiden wara kommen till en förändring i deras be-
lägenhet."

"De hafwa föregripit tiden; detta är hwad som
kan läggas dem till last. Men detta brott mot men-
niskowisdom, huru har det blifwit försonadt? Intet
folk har stridt såsom de stridt, och twehogfen står den,
som åskådat stridens gång, under hvilka tider de
wisat större prof af hieltemod — under segrarnas,
eller under motgångarnes hårda pröfning."

"Länge utgjorde Grefernas strid föremål för de
folkfläfers uppmärksamhet allena, hvilka genom sina
yrken blifwit närmare bekante med de fordna Gre-
fernas förtienster; de gladdes att se fädernes anda
wara gången i arf på sönerna; de twisade ei på

stridens utgång, om de stridande lemnades åt sig sjelfwa. Men hastigt förbyttes stådeplatsen. Man såg antalet af grekernas fiender wera. Med håpnad såg man be-
 muddanden, wälsliken werkande derhån, att till wår tid återföra och till Europa öfwerflytta Pharaonernes tids-
 behwarf; man frågade hwarannan, om det kan sin-
 nas kärlek i en wisdom, som offerar hwar menflig-
 het och Christendom åga ådlast och lårast, för kan-
 hånda blott ett ögonblicks lugn."

"Men nu har Christendomens höga anda talat, och folken hafwa swarat, att de igenkänna den goda Herdens röst. Öfwerallt, der rättigheten att tala och uttala sig får utöfwas, uppmanar den ena den andra till biträde åt de lidande Grekerna, och christlig kärlek öfwas emot dem, på sätt christlig kärlek skall öfwas, utan begär efter mennisko-beröm och utan mennisko-fruktan."

"Så handla alla de Europas folkslag, som äro Swenskar's jemlika i christlig tro och samhälls-ord-
 ning. Vi emottaga de gåfwor, som räddas af Swenskt hand. Må ingen, för ringheten af sin förmåga, hålla den tillbaka. Det är ej gåfwan, det är kär-
 slan, det är tron, som gåfwan uttrycker, som ger wäl-
 signelse. Men skynden med edra gåfwor; ty de-
 ras fålt äro oplödda, deras åkrar osädda, och de stå hungrande på stranden, de, åt hwilka gåfworerna samlas" *).

Underrättelser om den wid slutet af förli-
 det är i Ryssland upptäckta sammans-
 swärningen.

(Forts. fr. No 60.)

Gemenskapen mellan Föreningen i Peters-
 burg eller den Norra, och den Södra, war ganska
 instränkt och nästan alltid muntlig; man fruktade att
 upptäckas genom en skriftlig. Emellertid sträfswade
 begge till samma mål: förändrad statsförfattning.
 Ett förslag till constitution, uppsatt af Nikita Mu-
 rawiëff, antog den monarkiska styrelse formen, es-
 huru med ganska mycket kringfluren magt för regen-
 ten, ungefär som för Presidenten i de Förenade Sta-
 terna i Norra Amerika. Ryssland skulle delas i ö-
 beroende provinser, förenade till en federatif stat. Vä-
 stel redigerade en annan constitution, under namn af
 Myska Lagboken (Code Russe), uti fullkomligen re-
 publikansk anda. Till att genomföra omskapningen,

* Se *Utmärkta Tidningarne*.

skulle man uti sammansvärningen inleda flera ar-
 mée-corps: hwilken plan egentligen uppgiordes år
 1821, efter revolutionerna i Spanien och Italien.

Västel fortfor att wara Ordförande i Di-
 rectorium uti Tultschin, och derifrån ledde han, till-
 lika med Juschnëffski, hela Södra Förening-
 en. Under directorium stodo: Comitéen i Ka-
 menka eller den högra comitéen, samt comi-
 téen i Wasilkoff eller den wenstra comitéen.
 Ut i en sammankomst af de förnämsta cheferna, i Ja-
 nuari 1823, wäntes åter fråga om den kejsrerliga sa-
 millens utrotande, hwilket förslag tyckes hafwa stad-
 gat sig under loppet af detta år. Westuscheff-
 Rumin, en ny medlem af Föreningen, hade uppmanat
 ett hemligt sällskap i Polen, att öfwa storfursten Con-
 stantia. Nämnde Westuscheff hade upptäckt
 detta sällskap, och öpnade underhandlingar emel-
 lan detsamma och Södra Föreningen. Des-
 plan war, att göra Polen oberoende af Ryssland;
 hwartill Föreningen öfwen lemnade sitt bifall.
 Begge förbunden hade fortfarande råta meddelanden es-
 mellan sig, genom ombud, hwarwid å Polska sidan
 blefwo bekanta, Krzyzanowski, Jablonowski,
 Brodetski och Czarkowski, och ett slutligt sam-
 manträde bestöts till Januari månad 1826, då ett af-
 görande steg borde tagas.

Kort före än dessa utländska underhandlingar
 öpnades, förberedde Murawiëff och Westuscheff-
 Rumin en upprejsning inom 9:de armée division,
 hwilken då låg i grannskapet af fästningen Wo-
 bruis, hwarest man wäntade kejsar Alexanders an-
 komst. Genom biträde af några sammanswurna,
 klädde i det regementets uniform, som commenderas-
 des af öfwerste Schweikoffski, en bland förbunds
 medlemmarne, skulle de bemäktiga sig både den aflidne
 och den nu regerande kejsaren, samt general adju-
 tanten Baron Diebitsh. Derester skulle de revol-
 tera hären, besätta fästningen och låga emot Mosk-
 wa. Men förslaget studsade, emedan flera deltagare
 icke kunde inledas än nämnde Schweikoffski,
 samt öfwerstelieutenanten Moroff.

I April 1824 uppgiordes en ny plan emellan
 Västel, Westuscheff-Rumin, Sergej Murawi-
 ëff, de begge bröderna Poggio, Davidoff och
 Schweikoffski, på en fast underrättelse, att kejsar
 Alexander ernade under året hålla en revue med
 3:e armée-corpsen, nära köpingen Wislaja-Tserkoff.
 Om natten, då man ombytte poster, skulle några till
 soldater förklädda officerare intränga i kejsarens rum

och mörda honom. I detsamma borde Serg. Muravieff-Apostol, Schweikoffski och Liesenhausen wäcka en uppresning bland trupperna samt tåga till Kief och Moskwa. Men förslaget förskall, emedan kejsar Alexander icke besökte Bielja-Tserkoff.

Emellertid öfwerlades påbrutet om utwägar att nedgöra hela kejsertliga huset, och Mildejeff war selsfäst att uppreta sinnerna genom upproriska sönner, hwartill han wille förena en cateches för fria män; hwilken dock ej hann blifwa färdig. Men wid bristande medel att utföra sina brottliga beslut, afswalnade smänningom iswern äfwen hos de håstigaste af förbundet, och de bådade inse dårskapen af sitt företag. Till dessa hörde Matth. Muravieff-Apostol. För öfrigt tyckes den norra och södra föreningen estast mistedt hwarannan, genom uppgifter om sin wärande styrka och sina nya deltagare. Huruvida detta stert af fåfänga eller sjelfbedrägeri, är swårt att afgöra; men deraf hände att man i söder berättade för sina sammanswurna huru de förnämsta krafterna funnos församlade i norr, samt i Petersburg, att allt war färdigt i Moskwa, under det att förbundet derstädes war öfvergifwet utaf nästan alla medlemmar. Äfwen öms talade man hemliga sällskap i Kaukasus och Charakoff; det sednare under grefwe Jacob Bulgari.

Wéstel utskwade i söder ett oinskränkt inflytande; alla hyfte för honom det högsta förtroende. Hans planer grundade sig på ett wildt mördande äfwen fruntimren af den kejsertliga familjen skulle nedgöras, äfwen som barnen efter dem hwilka woro gifta utom Ryssland, för att säiunda utrota alla thronarwingar. Sig sjelf tyckes han hafwa bestämt att stå i spetsen för statens styrelse; folket skulle selsfattas igenom frig: Grecklands gamla republiker återställas. — På lika sätt som i söder wille han utsträcka sitt wäde öfwer norra föreningen. Underhandlingar öppnades om begge förbundens sammansmältande, för att verka till ett gemensamt mål, bestämdt af det södra sällskapet. År 1824 reste Wéstel sjelf till Petersburg. Återkommen berättade han, att han fullkomligen lyckats i sitt företag, att begge sällskapen nu woro förenade, samt att man ingått på republikanska åsigter. Detta nekas dock af norra förbundets medlemmar, hwilka uppgifwa det man beslutit att låta saken förblifwa i sitt förtrafik, intill år 1826, då fullmäktige från hwardera sidan skulle sammantråda, för att öfwerenskomma

om lika grundsatser och samma öfver. — Under sitt wilstande i Petersburg, hade Wéstel yrkat, det måt wid uppresningens utbrott borde twinga synoden och senaten att öfwerlemnna riket under en provisorisk styrelse åt sällskapet, försedt med en oinskränkt magt.

Emellertid war otåligheten hos föreningen i söder ganska stark, att snart komma till någon öppen verksamhet. Detta rådde sig isynnerhet hos comitén i Wasilkoff. Den hade genom Westuscheff upprättat det hemliga sällskapet i Polen, samt rådde nu ett annat, som kallade sig De förenade Slawänerna; men hwilket war föga talrikt, och fortfor endast i tvenne år. Första ideen dertill upplästades år 1823 af underlieutenanten wid artilleriet Borisoff, som dertuti inledde en Polhynisk adelsman Lublinski. Borisoff författade ett edsformulair för de nyamlemmarne, jemte en cateches för Slawänerna, och Lublinski öfversatte dem på Polska. Både eden och catechesen synas hafwa varit i hög grad fantastiska. — Förbundets mål war att till en federativ republik, dock med bibehållande af hwarje lands oberoende sjelfständighet, förena de åtta Slawanska länder, hwilkas namn woro antednade på ett åttkantigt sigill: Ryssland, Polen, Böhmen, Mähren, Dalmatien, Croatien, Ungern med Transylvanien, Servien tillika med Moldau och Wallachiet. Medlemmarna af detta hemliga sällskap woro unga officerare.

Westuscheff verkade en förening emellan comitén i Wasilkoff och nämnde Slawäner. De indelades i sectioner; öfwen för dem wid artilleriet blef Gorbaczewski, och för infanteriet Spiridoff. Man uppmanade dem att reta soldaterna till en uppresning, hwartill de skulle hålla sig färdiga, sednast i Augusti månad 1826, kanske äfwen tidigare.

(Forts. e. a. g.)

Recension.

Floris och Bianca Fiore. Saga på Vers. Imitation. Stockholm, hos P. Nordström, 1826. 68 sid. 8:o.

Denna dikt, hvars föremål är att i högsta grad prisa kärlekens magt, då den icke förmår blott att rycka en ung konungason från sin matlighet, och fördra honom i faror och äfventyr, till att trotsa alla de hinder som läggas i vägen för hans förening med den älskade, utan äfwen att bringa honom

till förändring af sin trosbekännelse, — denna dist är gammal och en af dem, med hvilka man under medeltiden sökte att gifwa glans åt riddarelifvet samt uppmantra till att beträda det. I ett företal antyder också den Swenska bearbetaren detta, efter le comte de Tressan, hvilken förmodar att det utsprungliga originalet skulle vara Spanst. Skället till denna uppgift känner rec. icke. Enligt den Tyska bearbetningen skulle en Ruprecht d'Arbent på Nordfransyska först hafwa författat denna roman. Den synes på sin tid varit mycket omtyckt öfver hela Europa, hvarföre den snart blef öfversatt på flera språk. På Tyska finnes den tolkad af Slecke der gute Cunrat, från 1200-talet, och tryckt i Metz redan 1499. Äfwen på Isländska öfversattes den tidigt samt på Danska och Swenska — der den utgör en af de så kallade Drottning Euphemias wisor — redan under 1400-talet. På Swenska har den dock alldrig varit tryckt, men väl på Danska; första gången 1509 och sedan 1747. Märkligast är dock Gio. Boccaccios bearbetning af dikten, i en widlöftig obunden roman, utgifwen under namn än af Il Filocopo och än Il Filopono. Om alla dessa föregångare tyckes den nuwarande Swenske bearbetaren icke ägt någon kunskap. I förhånda hade det dock varit skäl att rådföra sig med en sådan föregångare som Boccaccio, ehuru hans utförliga maner och hans konstigt hopplåtade, widlöftiga och efter Livius bildade perioder kanske icke passa till denna lustigt uttänkt riddarhistoria. Den nuwarande Swenska bearbetaren har haft för sig endast ett af Tressan gjort utdrag, hvilket han satt på Swenska rim. Deras har också ingen ting blifwit och ingen ting kunnat blifwa. Dessa medeltidens dikter betyda mindre genom sielfwa planläggningen, än genom detaljerna och de naiva uttryck af fromma och älskande känslor, hwartill den föranleder. Widare, om wi för dessa dikter skola fatta något intresse, måste de estersägas med samma kärleksrika öfuld och samma synbara tro på händelser, hwarmed de först blifwit berättade; — i hvilket afseende Tieck och Shakespear lemnat de yppersta mästren huru dylika ämnen böra behandlas. Deremot, med hwad deltagande skall läsaren omfatta en berättelse, den författaren sielf begrinar och på hvilken han alltjemt ser ned med ett förnämt förakt? Så är förhållandet med denna Swenska bearbetning, som börjar med dessa verser:

”Rom war ei mer den stat som kufwade en werld;
Den ädla frihetens och ärans rena flamma
War släckt i Romarns bröst af weklighet och slår.
Rom, denna Understad, war likwäl än densamma:
Fast re'n från Vatikanens sköt
En magt, på lättro bygd, mot tankefriden bröt,
Fanns werldsligt wälde ei i påfweliga handen.
Den höga kejsarstam, som styrde Westerlanden,
Utdfwade i Rom sin magt;
Och Påfwen ledde blott, i kyrkans namn, de banden
Hän uppå swaga slårar lagt.”

Den som så upplyst betraktar hufwudelementet af medeltidens werldsåskådning, är wißt icke fallat att på ett intagande sätt förtälja oss om Floris och Bianca Fiore, ehuru man af honom kunde fordra mera beständhet i uttrycket, än att tala om ”att leda banden.” — I flera afseenden afviker den Swenska bearbetaren från sitt original, äro emellertid så som Boccaccio meddelat det. I Swenskan upptäcker Sultan af Egypten Bianca Fiore's önskan om äktenskap genom en ros som hon kastar uti en källa; uti italienskan derigenom att han begifwer sig hem till hennes rum, finner dörren endast utantill låst, och questa aperta passò dentro, et nella sua entrata corsogli l'occhio al letto di Biancofiore vida lei con Filocopo dormire et abbracciati insieme. Så beredd äfwen deras räddning på ett annat sätt och Floris omwändes till christendomen af en eremit, samt efterträder sielf sin fader i styrelsen af Spanien. — De anförda verserna lemna prof på de ganska wattensjuka rim, i hvilka den Swenska bearbetaren affattat det hela, hvilket rec. icke wet hwem det skall behaga. Några måste finna det för oremantiskt i tonen, andra åter alltför liter piquant för mycket tomt på skämt, händelser och anledning till deltagande, och som det nu är, skall det säkert af alla anses för långt och tråkigt.

Stockholm,

Tryckt hos C. F. Wennerström.

Lördagen den 5 Augusti 1826.

Frrikes Nyheter.

Stockholm. — Sammanskottet åt Grekerna uppgid den 7 födft. Juli till 14,876 R:dr Banco, utom guld- och silfverpiecer, nipper, medailler och utländska mynt. Med dessa uppräknade uppgår hela summan för det närvarande till ungefär 18,000 R:dr Rico. Annars har insamlings-listan blifwit förwandlad till en ny Pasquinos-bildstod, der alla, kommande och gående, skrifwerlande och dicterande, med mer eller mindre bitterhet öfwa den sba udden af sin tillä satir, eller bräka med sina dumma känslor.

Underrättelser om den wid slutet af förtj- det år i Ryssland, upptäckta sammanswårningen.

(Forts. fr. N:o 61.)

Wid tidpunkten af födft omtalade företag, war comiteen i Wasilkoff nära att omödelbart resa upp- rorsfanan. Schweikoffski hade förlorat befälet öfwer sitt regemente; hans werksamma biträde måste derigenom upphöra. I första förbittringen bestod man att revoltera 3:e arméescorpsen, och tåga mot Kief. Mördare skulle afsändas till Taganrok, och öfwerste Artamon Murawieff förklarade att 15 Slawäner woro härtill beredwillige; men ingen af de namngifne wille åtaga sig uppdraget, och wid närmare besinning bestod man att uppsiuta revolten, hwilken dock öwilkorligen skulle utbräta i början af år 1826. Alexanders mord borde blifwa signalen till en allmän omförtning; senaten skulle twingas att utfärda den constitution de sammanswurna upp- fatt; tre läger borde bildas till födft för den nya ord-

ningen: wid Kief under Pestel, wid Moskwa under Bestuscheff-Kumin, och wid Petersburg, dit Sergej Murawieff-Apostol beständes, för att einottaga befälet öfwer garderna.

Då öfnings lägret wid den lilla staden Pestschin uppbrot, der föreningen med Slawänerna ingick, åstfådes de sammanswurna; men med beständ till till uppresning år 1826. Emellertid skulle man öfka att uppwigla öfwen soldaterna, hwilket dock alldeles icke wille lyckas. — Kejsar Alexanders ödd öfke werksamheten hos de sammanswurna; det war bestämt, att Pestel med sitt regemente (Wiakta) skulle den 1 Januari innewarande år öföra revolten i Tutschin, då capitain Maiboröda för regeringen upptäckte förbundets planer, och Pestel arrestes- rades.

Öfwen i Petersburg rådde en otålig werksam- het inom föreningen, hwilken öfbrutet tilltog sedan Nikolejoff efterträdte furst Trubetskoj i directo- rium. Den förre upptog, i April 1825, inom Do- jar-förbundets högsta fördelning sin wän Alex- jar-Bestuscheff, och dessa inledde gemensamt flere af dem som deltog i upploppet den 26 December, så som Nicolai, Michel och Peter Bestuscheff, Suthoff, Panoff, Kojewnikoff, furstarna O- dojeffski och Schtschepin-Rostoffski, Wilh. Sch- chelbecker, Lorson, Arbusoff, m. fl. Denne sista jemte Javalichin, nyligen återkommen från en utländsk resa, begge wid maringardet, indrogo des- samma i upploppet. — Under loppet af öfwanämnde år gjorde A. Bestuscheff bekantskap med en capitain Zakabowitsch, hwilken af personlig hämnd wille mördra kejsar Alexander. Han hade, för en buel, blifwit flit från gardet 1817, samt åstfånd till

Georgien. — Om hösten samma år förenade sig med förbundet, en öfverstelieutenant Batenkoff, misundig öfver förlusten af den fördelaktiga plats han haft i militair-coloniernas styrelse.

Jakubowitsch's häftiga lynne gaf sammansvärjningen ny styrka, och upplammade den under afkan dolde elden. Man forisfor att öta sina frakter genom nya medlemmar (bland andra en baron Steinhell), och att öfverlägga om den nya statsform som borde antagas, samt om den kejsrliga familjens blifwande öde. Närande allt detta woro de sammanswurna ännu icke ense; ty i norr öfscade man en inifrånkt monarkii, och i söder republik. Den sednare meningen blef allt mera rådbande, "emedan stora karakterer icke kunna uppstå i monarkier, och en god styrke fanns endast i Amerika." Man ansåg den författning som är införd i de Öfrenta Staterna, wara att föredraga framför alla andra statsformer, samt wille dela Ryssland i federativa provinser. Den kejsrliga familjen borde, efter södra föreningens mening, mördas; den norra yskade en exportation, eller ett instängande i fängelset, helst i Schlüsselburg.

Underrättelsen om kejsar Alexanders ödd och den att storfursten Constantin aflagde trohets-eden, hann sällskaret på en gång, den 9 December. Härigenom ansågo medlemmarna sjelfwa en stor del af sina planer försörda; ty allt war förändradt med det nya öfwerhuswudet, och omständigheter som kunde verka på sinnena under den aflidne regenten, hade troligen upphört under den nya. Det uppstod redan fråga om föreningens upplösning till en mera sjenlig tidpunkt. Men denna mening öfwer-gafs snart af huswudmännerna för det norra förbundet: Nikolejef, furstarne Trubetskoi och Obolenskij, samt deras förtrogne. Det blef dem bekant, att storfursten oryggeligen aflagt sig thronen. Man hoppades att kunna misledda en del af trupperna och folket med den uppgiften, det storfursten Constantin icke gjort någon afsägelse, samt att med sådan förwandning uppresas dem, och under revolten omsörta styrelsen och statsformerna. Furst Trubetskoi utnämndes då till oinifrånkt chef eller dictator, och han ledde, efter Nikolejef's uppgift, från detta ögonblick alla åtgärder. Furst Trubetskoi försäkrar dere-mot, att Nikolejef war själen i sammansvärjningen, uppgiorde alla planer, m. m., hwarvid den förre endast kände sitt dictators namn. Trubetskoi war dock ej öfverksam; den 20 December höll

han en öfverläggning med Batenkoff, och följande plan uppkastades. 1:o En provisorisk styrelse skulle tillsättas, hwilken borde i landsorterna låta utwälja deputerade till: 2:o twenne lagstiftande kamrar. 3:o För att genomdrifwa detta, skulle man begagna de trupper, hwilka nekade att swära kejsar Nicolai trohet. Sebernera, och till att gifwa den constitutionela monarkien en större fasthet, skulle provincial kamrar bildas; militair-colonierna förwandlas till national-garder; fästningen i Petersburg öfwerlemnas åt en municipal-styrelses wård (hwarföre och denna fästning kallades den Nysta frihetens palladium); och slutligen skulle unwersiteterna i Moskwa, Dorpat och Wilna förklarad oberoende (?)

Tiden nalkades och man gjorde förberedelser till utbrottet. Den 24 December insunno sig hos Nikolejef flera af de sammanswurna; den ena gick och den andra kom. N. Westuscheff och Arbusoff ansvarade för marin-gardet; A. Westuscheff ansvarade öfwen, men osäkrare, för sitt compagnie af Moskowska gardes-regementet; Nepin började med att försäkra om beredwillighet hos en del af Finländska gardes-jägarna, men medgaf snart att de officerare som wille deltaga i upploppet, icke woro i stånd att deruti inleda regementet.

Följande dagen förmäddes Kaboffski utaf Nikolejef, att åtaga sig kejsarens mördande. Han skulle, den 26, förkladd till officer wid grenadiererna, intränga i slottet, eller uti en af trapporna af watta kejsarens ankomsst. Förslaget uppgafs, dock, såsom omdöligt att verkställa.

Den 25 December om aftonen war församlingen hos Nikolejef åter lika talrik, samt ärförlig af samma öreda som förut. Alla talade, och ingen öhödde. Witda hotelser, toms glosor och mycken faronnad öfwerlade med obestumsamhet och en stigande fruktan, ju närmare det afgörande ögonblicket nalkades. Det war dem bekant, att en underlieutenant Mostoffoff friftiligen öbit sammansvärjningen. Det blef åter fråga om kejsrliga familjens ödd, eller blott om dess fängslande; allt skulle dock få bero af omständigheterna. De wiste att kejsaren Nicolai följande dagen skulle utfärda manifestet om sitt uppsligande på thronen, samt att senaten borde swära honom trohet, kl. 7 på morgonen. Detta skulle blifwa signalen för utbrottet.

(Slut e. a. 9).

Recension.

Othello, Möhren i Venedig. Sorgspel af Shakespeare, öfversatt och lämpadt för Swenska Skådeplatsen af Karl August Ricander. Stockholm, hos Hörborg, 1826. 8:o.

Det är glädjefullt att se huru flere på en gång egna sin munda och sina talenter åt öfversättandet af Shakespeare. Då denne flere författare innehar, (alla andras wälförtienta ära öfvertränkt,) onekligen det första rummet bland alla den nyare tidens skalder, — så snart man asser det som just är kärnan och mörgen af äkta poesi, — måste densamma öfversättande på ett språk, hwars witterhet ännu är i sin utbildning, wara af oändelig wigt. Och då en öfversättning, i synnerhet den af ett poetiskt werk, icke någonsin kan blifwa mera än ett närmande till originalet, är det så mycket bättre, ju flere sysselsätta sig med tolkandet af en klassisk auctor. Tillfästas på titelbladet af nu ifrågakommande Sorgspel: "lämpadt för Swenska Skådeplatsen," antyder dock att man här icke har att påräkna en trogen och fullständig öfversättning; — ty det är bekant att den närwarande tidens eleganta skådeplatser, äro för wela att utbärda de kraftiga stegen af Shakespeares Melpomene, om hon skulle uppträda i hans genies hela rustning. Man öfvertygas ännu mera häröf, då man läser Hr Ricanders (på sex octafidor tryckta): Ett ord om Shakespeare och Othello. Wi underrättas der, att öfversättningen är sådan som han anfett den böra och kunna framställas på scenen, "wisserligen ej utan fel, dock icke wansfäld genom tillägg eller sminpad genom för många utslutningar." "Att jag" — tillägger han — "borttagit några mindre wäsenliga stycken och mildrat wisa uttryck, torde den med scenens fordringar bekante läsaren gilla, och den med Shakespeares språk och skalderwerk förtrolige åtminstone ursäkta." Liksom han medgifwer att Shakespeare sanslöst smädades, tycker han nu att Shakespeare sanslöst beundras; Hr Ricander, såsom warande full af sans, will helst gå en medelwäg, och egnar sig åt den förmedlande kritiken, raka wägen till medelwägan, genom hwilken ensam man blir lycklig (*medium tenere beati*). Han finner den form Shakespeare walt icke den fullkomligaste, och troligen tillgripen, endast emedan det på hans tid i hela wida Europa icke fanns någon bättre; deremot tror han, att "den af Franska tragici iakttagna formen

är för Tragediens wärdighet förbeläggare." Shakespeare är neml., enligt finare läsares anmärkning, "flundom för stark i sina måningar och för litet bildad i wisa af sina uttryck," och hans talrika scenförändringar werka "afbrott och en obehaglig rubbning i åskådarens tankegång."

Utaf allt detta kan man föruse hwad slags förändringar eller utslutningar man här har att wänta. Emellertid bör man icke göra Hr Ricander den orättwisan, att tro dem wara så slumpra, så godtyckligt och så försödrande för konstsværets inre wäsende, som de, genom hwilka den förswensskade Hamlet blifwit förfuskad. Hr Ricander har fullkomligen förstått och derföre innerligen älskat sin författare; har behandlat hans werk som en omständsam trädgårdsmästare, den der, på det att ett ådelt tråds stöna slum och förträffliga organisk mycket tydligare måtte synas, bortskär några, i hans tanke, allt för yppiga urwårter och sidokott. — Finnas då sådana i Othello? Hr Ricander sjelf nas då sådana i Othello? Hr Ricander sjelf medgifwer, att i detta sorgspel "intet enda öfberedt uttryck förekommer." I sådant fall bör och intet förekomma, som ej förbereder ett annat, och det måste alltså wara något wansfeligt att borttaga ett enda. För att sätta läsaren i tillfälle att bedöma huru Hr Ricander redt sig ur denna swårighet, willa wi anmärka några af dessa utslutningar.

I 1:a act. 1:a scenen felas trenne i sig sjelfwa just ej betydliga verser, med hwilka Roderigo öppnar skådespelet. Äfwen wid 4:e scenens (den 2:a i originalet) början äro trenne repartier borta, i hwilka Iago målar Drabantios wrede, och föreställer de werknings den lätt kunde hafwa. Dermed förberedes det svar af Othello, som börjar denna scen i Swenskan. Wid slutet af densamma äro äfwen flere förörningar widtagna, och i st. f. Cassios ord:

Frågan lärer Cypern röra;
Ty mången af Senaten ha skätt opp
I natt, och re'n hos Dogen sig försantat.
Du saknas Herre!

heter det enligt originalet:

Wäl något ifrån Cypern kan jag gissa.
Det är ett wärf af wigt. Man ifrån flottan
Ett dusin sändebud hieskickat har,
Som denna natt hwarannan sblit i spåren.
Och många senatorer, wäckta, re'n
Hos Dogen samlat sig. Ni ifrigt kalla.

Öh då ni icke fanns uti er boning,
Senaten affändt trenne gångor bud
Att söka er.

I 6:te scenen, mellan Dogens yttrande och Buddårarens, saknas ett stycke, innehållande berättelser af en inträdande officer och sjöman, angående Turkarnes rädslor, jemte rådsherrarnes anmärkningar deröfver. — I 8:te scenen, sedan Dethello mottagit befallningen att genast afgå till Cypern, förklarar han sig dertill villig, med förbehåll, att det förjes för hans hustrus säkerhet och anständiga uppvaktning, i anledning hvaraf Dogen föreslår att hon må stanna qvar hos sin fader; men i Swenskan slutar Dethello med dessa ord:

”Jag åtager mig

Det Ottomanska kriget utan twiflan.”

Öh Dogen frågar, utan anledning:

”Blir Desdemona hemma hos sin fader?” —
(Slut n. g.)

Litterära Underrättelser.

En Franskt journal wet omtala, att professor Ge-
yer i Upsala utaf Swenska regeringen erhållit en
ärlig pension af 6000 floriner, intill dess han hun-
nit sluta sitt wigtiga arbete Norrrikes Histo-
ria (!!!)

Emedan historien om: Normännernas ströfve-
rier i Frankrike, uti 9:e och 10:e århundradet, samt
deras slutliga nedfattande derstädes, hittills varit så få-
ga utredd, hade l'Academie des inscriptions et belles
lettres i Paris år 1820 uppgifwit framställningen här-
af såsom prisfråga. En uti ofwännämnde stad bo-
ende Tytt lärde, Georg Vernh. Depping, erhöll
1822 det utsatta priset, och under loppet af innewa-
rande år har han genom trycket utgifwit: *Histoire
des expéditions maritimes des Normands et de
leurs établissement en France, au dixième siècle,*
tvenne delar. Han har wid utarbetandet häraf, ef-
ter academiens uttryckliga bestämmande, begagnat de
original källor Isländska litteraturen erhjuder, så-
wensom Swenska, Danska och Norska lärdes ar-
beten.

På skedd hemställan af general-gouverneuren öf-
wer Nya Ryssland, hade kejsar Alexander bifallit in-
rättandet af tvenne museer, ett i Odesa och ett i
Kortsch, till förwarande af alla antiqviteter, som kun-
na upptäckas i södra delen af kejsarriket. Det i
Odesa inwigdes den 21 Augusti följande år, samt är

ställdt under uppsigt af statsrådet Blaremborg,
hvilken ditsändt en samling af Egyptiska, Grekiska,
Romeriska, m. m. antiqviteter.

Grundsatser om Patriotism. Af Berkeley.

1. Hvar och en, som undersöker sina egna tänksätt, kan lätt afgöra med sig sjelf, om han är en sann patriot eller icke. Men detta är ej lika lätt för en åskådare.
2. Att vara högtjudd och häftig antingen emot eller för styrelsen, är icke något bewis på patriotism.
3. En man hwaras penninge begår gått långt, är själlan god patriot. Likaså den som häftigt ådrår efter magan.
4. En infödd har mera riktning att vara patriot än en fremling, en gift mer än en ogift, en godtrogen mera än en mistrogen.
5. Det är omdöligt, att en wällustling kan vara patriot.
6. Det är omdöligt, att en falsk spelare, på kort eller terning, kan vara patriot.
7. Det är omdöligt, att en man som är bedräglig emot slägt och grannar, kan vara trogen emottrosterlandet.
8. Hvar och en bedragare är alltid bedrogen. Öh den som bedrager alltid, bedrager sig själv.
9. En man som icke har sinne för Gud och samwete; will du göra den till en wårdare för ditt barn? Du icke det, huru då till statens wårdare?
10. En drinkare, en sabbjerna, förslappad och och dåst genom utswäfningar, är duglig till ingen-ting, och kan ännu mindre vara patriot.
11. En sprätt, eller en goddagsprilt, är en dålig patriot.
12. En misshand, twärlynt menniska, som icke älskar någon ting, skall swärsligen älska sitt land.
13. Begäret efter beröm och aktning verkar wäl något; men för att blifwa en sann patriot, dertill erfordras ett rent sinne för pligt och samwete.
14. Medligheten (likasom allt annat) framwäxer ut sitt eget frö: goda grundsatser tidigt inplantade.
15. För att vara en sann patriot, måste en man betrakta sina medborgare såsom guds skapade verk, och sig sjelf såsom ansvarig för sitt handlings-sätt emot dem.

(Slut e. a. g.)

Stockholm,

Tryckt hos E. J. Wennerström.

R O M E T E N.

N:o 63.

Onsdagen den 9 Augusti 1826.

Jurikes Underrättelser.

Stockholm. Då fäderneslandet nyligen förlorat en konstnär af den genre, inom hwilken Swenska litterair historien har få utmärktare namn att framte, tro wi oss lika få mycket fullgöra en pligt mot hans minne, som göra allmänheten ett nöje med att sätta uppmärksamheten på hans förtjenster, och hafwa wi derföre, ur såkra källor, sökt inhenta några underrättelser om hans lefnads omständigheter. Beklagligtvis äro dessa icke fullständiga; men deremot förbinda wi oss, att i fall något widare skulde blifwa oss bekant, meddela detta framdeles.

J. B. Struve, härstammande från Tyskland, war son af en Grosshandlare i Stockholm, der han föddes år 1767. Han egnade sig dock icke åt sin faders yrke, utan åt wetenskaperna, och studerade wid Upsala universitet, der han wistades omkring medlet af 1780-talet. Efter någon tid öfvergiick han derifrån till Kiel, och promoverades der till doctor i natural historien. Hans hufwadsfalliga bjdjelse och saltenhet hade dock bestämt honom för musiken, i hwilken att fullkomna sig, han beresste Tyskland, Frankrike och England. Längst uppehöll han sig i Wien, der han under handledning af capellmästaren Gyrowitz grundligt studerade den wetenskapliga delen af harmonieläran, samt reglorna för compositionen. Till Sverige återkommen wid slutet af 1790 eller början af 1800-talet, erhöill han efter någon tid organistskapen wid Tyfka kyrkan i Herrljöping. Från denna stad uppslyttade han, år 1816, till Stockholm. Der känd, dels genom åtfylliga mindre compositioner: quartetter, variationer, m. m., tryckta än i Leipzig,

än i Stockholm, dels af fatt theater-musik, såsom till operetten Torparen i två acter, med text af Nordfors och uppförd på dramatiska theatern 1803; Advocaten, afwenså i två acter och uppförd samma år; En fjerndelstimmas tyfstad, i en act, uppförd 1810 (men hwilken nu mera gifwes utan musik), samt diverse numror till lustspelet Ondsinta Hustrun, söktes han af en stor mängd elever, åt hwilkas underwisning han med sibrsta flit uppoffrade sig, så att han för detta ändamål ofta hade ända till tio timmar om dagen upptagna. Likwäl wiste han bereda sig tillfälle till egna compositioner, och har han, jemte åtfylliga mindre stycken, på sednare åren satt, utom en ännu otröckt quartette för piano forte, musk till Psalmén N:o 43 i nya Psalmaboken, behandlande den i form af oratorium, och denna musik uppfördes förlidet år af Harmoniska Sällskapet. Deresfter började han att componera ett Requiem, och under detta arbete öfwerhöll honom den till flere af hans bekanta yttrade aningen, att han alldrig sjelf skulle få höra detta werk. Emellertid blef det sårdigt, Harmoniska Sällskapet åtog sig att uppföra det, dag utsattes dertill och stämorna började att utskrifwas. Allt öroades Struve derunder af sin aining, ehuru, han fortfor att wara wid god hetsa. Men kort före den bestämda tiden till uppförandet, föll han, wid gåendet öfwer nya Bron, omkull och wrickade derwid ena benet. Uppförandet af hans requiem måste nu uppskjutas; men ingen fara war på färde, och han återwann smärningom sårdigheten att gå. Samma dag likwäl han deraf besjente sig till en längre promenad, insjuknade han, på sina rum återkommen, oförmodadt och hastigt, och nästade allt användt läkarebiträde, war ingen rädd-

ning wörlig, utan han afled d. 27 Juli detta år. Wid hans i dag (d. 9 Augusti) inträffande begrafning i Maria kyrka, blir någon del af denna hans sista stora composition, såsom begravningsmusik uppförd af Harmoniska Sällskapet, åt hwilket han testamenterat icke blott sina egna arbeten, utan äfwen sin betydliga musiksamling.

Då Struwe är, snart sagdt den ende infödde Swenssk, som componerat för theatern, är det obegripligt hwarföre hans musik på wår scen icke mera gifwes, då likwäl, efter pålitliga kännares omdöme, den icke allenast är jemngod utan äfwen öfverträffar många af de utländska compositioner, åt hwilka wår theaterpublik wanligast applauderar, och då de fleste, som befatta sig med sång eller musik, weta hwilken förträfflighet utmärker musiken åtminstone till den romansen ur operetten Torparen, som börjar med orden: Det bodde en Gubbe i Westanfjälls skog, &c. Men kanske är detta en följd af samma princip, som man hos oss på så många olika håll kan anmärka, den neml. att fränstötta sig och undertrycka alla inhemska original försök, för att bereda så mycket friare spelrum åt apningen efter det utländska, äfwen om detta wore alldrig så medelmåttigt.

Underrättelser om den wid slutet af förli-
det är i Ryssland upptäckta sammanswårningen.

(Slut fr. N:o 62).

Sammanswårningens hufwudmän, hade redan meddelat sina affigter åt lägre medlemmar af förbundet. Planen war att reta soldaterna till uppror, genom framkastade twifwelsmåål om storfursten Constantins friwilliga thron-afsägelse; att med det första regementet, som nekade trohets-ed åt kejsar Nicolai, uppsöka det närmaste, och på detta sätt slutligen indraga alla uti revolten. Med de trupper man sålunda kunnet samla, borde man uppställa sig wid Senatens palats, och der afbida de åtgärder regeringen kunde taga. Man wäntade att kejsaren skulle härwid genast afsäga sig sina souverainetés rättigheter, och då borde följande wilkor föreskrifwas: 1:o att deputerade sammankallades från alla provinser; 2:o skulle senaten utfärda ett manifest, deri dessa deputerade uppmanades att öfwerlägga om nya grundlagar för Ryssland; 3:o under afwaktan

härpå, skulle en provisorisk regering utnännas, samt deputerade kallas ifrån Polen, för att öfwerlägga om bibehållandet af statens enhet. I fall kejsaren wille till Petersburg inbjuda storfursten Constantin, för att personligen styrka uppgiften om afsägelsen, borde sammanswurna äska för sig ett cantonnerings kwarter utanför staden; men i alla händelser fordra deputerades församlande. Baron Steinheil hade uppsatt ett förslag till manifest från senaten, der dessa deputerade kallas att wälja en ny regent, sedan de begge storfurstarne (Constantin och Nicolai) ässagt sig styrelsen. Hos Furst Trubetskoi fann man de förnämsta punkterna utkastade till en proclamation från senaten, rörande upplösnigen af de gamla statsformerna och inrättandet af en provisorisk regering, hwilken hade sig uppdraget att anbefalla wal af deputerade uti alla landskap inom Ryssland.

Ju närmare det afgörande ögonblicket nalkades, desto större obeslutsamhet wisade furst Trubetskoi. Han försakade likwäl ej öppet utöfwandet af sitt dictators wälde, och det blef beslutit att han den 26 Decemb. skulle begifwa sig till senatsplatsen, för att ställa sig i spetsen för de trupper, som nekade trohetseden åt kejsar Nicolai (sid. 113). De upprorsiska hade några dagar förut i sina planer intagit öfwerste Bulatoff, emedan han ägde mycket inflytande på gardets grenadierer, wid hwilken corps han fordom tjent; men då han insåg förbundets egentliga affigter, jemte des swaga krafter, beslödt han att icke allenast icke söka revoltera grenadiererna, utan öfwerenskom äfwen med Zakabowitsch, att de ej skulle instinna sig wid samlings platsen, i fall de sammanswurnes styrka icke swarade emot deras förbehållande.

Till att förbereda företaget, hade Arbúsoff, genom tvenne underofficerare, sedan den 24 Dec. sökt inom sitt compagnie utsprida, att man af trupperna fordrade en olaglig ed; att storfursten Constantin rågade med en stark här emot Petersburg för att straffa alla dem, som aflade denna ed; att han redan befann sig nära Narwa; samt att de andra gardes regementerna äfwen nekade eden. Då dessa uppgifter icke wunno förtroende hos truppen, begaf sig Arbúsoff, den 25, till bröderna Bielájeff, dem han inledde för sin affigt, tillika med tvenne Wodisco och Divóff wid marin-bataillon; och denna uttågade, den 26, till senatsplatsen, oaktadt brigad-öfwen, general-major Schipóffs beehållanden dertill.

Enom Moskowska gardes-regementet började upploppet tidigare, ledt af furst Schtschepin-Rostoffski, Alex. och Mich. Bestuscheff, Broke och Wolkoff. Den förnämnde anföll och sårade med sabel general-majorerna Friedrichs och Schenschin, öfwerste Chwostschinski, m. fl., hvilka sökte motverka upploppet. — Gardets-grenadierer hade redan aflagt eden åt kejsar Nicolai; men genom Sathoffs och Panoffs bebudanden förändrades de till revolt, samt afstogade till samlingsplatsen. Då de passerade förbi winterpalatset, der den kejsarliga familjen befann sig, gjorde Panoff en rörelse att med en del af truppen der intränga, hvarifrån han dock afstod, då han fann ingången besatt af sapperer. — Flera civilt klädda personer, wäpnade med dolkar, sablar och pistoler, blandade sig bland de upproriska.

Utvecklingen på stället är bekant. Rahoffski har sjelf medgifwit, att det var han som nedsköt general Miloradowitsch. Furst Dolencki gaf denne ett bajonett-stygn, egentligen riktadt åt hans häst, för att förnä generalen att aflägsna sig. Rahoffski dödade äfwen, likaså genom ett pistolkott, öfwerste Stürler, och blefverade med ett dolkstygn capitaineu Hastfer. Furst Schtschepin var den första som besatte rebellerna att gifwa ed. Wilh. Kachelbecker riktade pistolen emot storfurstien Michael, dock, efter föregifwande, utan affigt att affjuta densamma, hvarifrån han och hindrades af sjelfwa marin-soldaterna. Han hade gjort blott en hotande rörelse, på det att ej någon annan skulle verkställa den. Sathowitsch infann sig wäl på samlingsplatsen; men dröjde ej länge der. Wulatóff stod på stället endast såsom åskådare, ehuru han, då han wid utgåendet hemifrån laddade sina pistoler, hade yttrat: "man skall få se i dag, att det finnes i Ryssland män, sådana som Brutus och Niego!!" — Furst Trubetskoj dolde sig för sina sammanswurna, aflade trohetsed åt kejsar Nicolai; befann sig flera gånger illamående, och "sedan såg man honom hela dagen löpa ur hus och i hus, der han, genom sitt förhållande, öfwer allt wäckte sina bekantas högsta förwåning; slutligen tillbragte han natten hos Österrikiska ministern, som är swäger till hans fru, hvarifrån han reclamerades af regeringen" (sid. 125, 126). — Nikoleff, då han icke fann Trubetskoj på platsen, ansåg för sin pligt att uppsöka honom; och blef bör-

ta. Watenkoff förhöll sig ungefär lika. Kallad att aflägga eden, infann han sig och swor. Detsamma gjorde äfwen baron Steinheil. — Fleré af de sammanswurna instälde sig frivilligt i fångelse. Bland dessa befann sig Wulatóff, hwilken bestämdt nekade att deltaga i revolten, och (sid. 128) "beundrad de åtgärder som af kejsaren anbefaltes den 26 December." Äfwen han hade infunnit sig att aflägga den äfste trohets-eden. Han dog den 31 Januari, "af en obotlig sjukdom," hwarmed han länge varit behäftad.

I söder hade de förnämsta sammanswurna blifwit arresterade på Majorodas angifwelse; bland dem äfwen Sergej och Matth. Murawieff. Men den förra blef derpå följande natt befriad af capitainen, baron Solowieff, jemte lieutenanterna Kusmin, Sukinoff och Schipilla. Då fattade S. Murawieff det beslut att reta regementet Tschernigoff till revolt, hvari han verkliga lyckades att inleda några compagnier, med hvilka han tågade emot Wasilkoff, den 11 Januari innev. år. Denna stad hölls besatt af ett compagnie, under major Truchin, hwars soldater nekade att skjuta på sina kamrater. Wasilkoff intogs, Truchin blef fångslad, samt Solowieff, Schipilla, m. fl. arresterade sålde på fri fot. Med Murawieff förenade sig flera officerare, bland dem N. Watkoffski, hwilken läswade wäcka en uppresning inom 17:de jägarregementet. Den förra afstogade sedan åt Kleff, der han hoppades finna flera medlemmar af de förenade Slawänerna; mötte i byn Motowilofka ett grenadier samt ett mousquetaire compagnie. En del af detta sednare förenade sig med honom; grenadiererna drogo sig tillbaka. Under sina fortsatta fram- och återmarscher, för att winna nya förstärkningar, anställdes han, den 14 Januari, emellan byarne Ustimoska och Korolefska, utaf ett detachment husarer under general Geismar. Murawieff uppstälde sig i slagordning, och sökte att stormande bemäktiga sig detachmentets kanoner, då han föll träffad af en cartèche. Hans trupp klingrade sig, han sjelf, jemte Matth. Murawieff och alla officerare blefwo tillfångatagne; Hippolit Murawieff stupade. Kusmin följde sedan i närvaro af de begge Murawieff, med hvilka han satt fångslad i samma rum. Härmed war och hela denna widsträckt sammanswårningen fullkomligen upplöst och dämpad. Såsom ett characteriserande drag uti denna revolt bör anmärkas, att de sammanswurna oafbrutet mis-

ledde hwarandra genom fidespeglande af sitt eget mod och genom uppgift om förbundets krafter; att de, uti berättelsen, oupphörligen känna samwetsqual under sitt förehaswande, samt äro mycket gudfruktiga och ångrande, då de besinna sig ensamma.

Commissionens berättelse är undertecknad af Tatischeffscheff ordförande, frigsministier; Michel, general-fälttygmästare; furst Galitsin, verkligt geheimeråd; samt general-adjutanterna Golenischtscheff-Kutússoff, krigsgouverneur i Petersburg, Tschernitschëff, Wenkendorff, Lewaschëff och Wotapoff. Verkliga statsrådet Bludoff är upptagen såsom contrasignent.

Den genom trycket redan bekantgjorda domen öfwer de sammanswurna, skall framdeles, i ett kort utdrag, meddelas våra läsare. I följd af densamma hafwa Wéstel, Milejeff, Sergej Murawieff-Apostol, underlieut. Bestrúschëff-Kumin och Kabóffski blifwit hängde i Petersburgs fästning.

Recension.

Jag skall alldrig tunga. Romiskt Roman. Tillegnad Uno von Trassenberg och Statzar Tralling. Imitation efter Tyskan. Stockholm, Wenlundska Boktryckeriet 1826, 95 sid. 8:o.

Uf den på titelbladet utsatta och i alla annonser repeterade tillegnan, hafwa troligen flere än rec. blifwit föranledde att i denna så kallade romiska roman ana ett Swenskt original. Förhållandet är dock icke så. Det är i selswa verket intet annat än på sin höjd en öfversättning efter en Tysk roman, den wi redan tillföre, under titel Sanningens Ribbare, allt ifrån år 1806 hafwa haft öfversatt af en Ericson, om ej rec. minne bedräger honom. Då förhållandet är sådant, beklagar rec. verkliga förläggaren, som blifwit narrad att utgifwa sina penningar för ett verk, hwilket sedan förhållandet blifwit bekant, omöjligen kan inbringa honom någon winst, knapt ersättning för hwad han förskjutit. Och i allmänhet wille rec. wänligen råda dessa förläggare, de der tagit för grundsatst att afwi-

sa alla inhemska originaler, men deremot begärligt utlägga penningar för att sätta i omlopp förfärdade öfversättningar af de utläste utländska slagdängor, att åtminstone noga akta sig för pathetiska romaner, öfversatta från Fransyskan, och comiska romaner, öfversatta från Tyskan, emedan man kan hålla hundra mot ett, att hwad som af hwardera slaget erbjudes, utgöres endast af de osidligaste misbetet. — Hårtill måste läggas att denna roman icke, på titelbladet, angiswer att man nu får blott första delen, utan man går först denna intressanta upptäckt, då man kommit nedert på sista sidan af boken. Den som köpt denna brochure i förmodan att erhålla någon ting helt, finner sig således afwen i detta asseendet bedragen. — Dylika litterära furta är det feltikens första skyldighet att uppgifwa och stämpa inför allmänheten, så som de förtjena.

Den Tysklätne.

(Fästakt.)

Lyft utaf månans milda ljus,
Så Childa från sin moders hus,
Följd af sin längtan ned i dalen.
Bland blommorna i lundens nett,
Hon, sself den sönsta blomman, satt
Och lysnade på näktergalen.

"O kärlek! lefwande och varm
Du höjs från djupet af hans barm!
Hans toner wäcka hjertats låga.
Men himmel, om min August fann
Mig ensam här, hwad kunde han
I denna känslans stund ej wäga!"

Och för sin egen önskan rådd,
Sprang Childa upp från gräsets badd.
Men August, som i tyfhet tagat
I hennes spår, sündg glädligt fram
I samma stund bak popelns stam, —
Och — nämnde alldrig hwad han wägot.

2-n.

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wenström.

R o m e t e n.

N:o 64.

Lördagen den 12 Augusti 1826.

Sinnes Nyheter.

Stockholm. Den Kongl. Familjens wistande på Drottningholm läser ännu komma att fortfara några veckor. Det berättas att S. K. S. Kronprinsessans namnsdag skall firas med en stor Ca-roussel, hwartill hästar redan blifwit indswade och repetitioner i sfrigt dagligen för sig gå.

Ötterligare anmärkingar, rbrande Försteföbflorätten.

N:o 46, 50 och 52 af denna tidning, hafwa några, af en odefant författare meddelade Tankar öfwer detta ämne blifwit införda, och redactionen bde ei längre uppsiuta fullgbrandet af sin åtagna förbindelse, att yttra sina från dessa tankar afwikande åsigter. Den eftertänksamme läsaren må sedan pröfwa skälen för och emot, för att self beres-ter, öfwer detta i statsläran onckligen wigtiga ämne, stadga hos sig en egen öfwertygelse, och ätt framfalla och befordre densamma, måste wisserligen wara en af de högsta ändamålen för en tidning.

Insändaren är, såsom läsaren torde påminna sig, en afgjord anhängare af försöfbslo-grundsatsen, samt en ifrig författare af fideicommiss-theorien. För att bemöta hans icke utan skicklighet andragna skäl, tro wi oss böra söka utreda följande frågor: har denna theori någon allmännelig och fullgiltig rättsgrund, som gifwer den hållning och orubblighet? Och i motsatt fall, gifwes det några locali förhållanden, hwilka kunna, på wisa ställen, göra ett afwikande från det allmänna rätts begreppet nödwändigt? Samt äro dessa förhållanden af så nyttigt inslyan-

de, att det bde kunna göra antagandet af dessa förhållanden öfwer allt fördesattigt?

Möjligheten att realisera idén om stat, grundar sig helt och hållet på förutsättningen af rättighet för hwarje individ, att, med uteslutande af alla andras anspråk, kunna förwärfwa, ware sig ideel eller reel egendom. Men som allt hwad statsideen omfattar, after bestånd, kan den efter några år afbdende och förswinnande mennisko-individen icke gälla såsom sig egen, i annat afseende än som representant för sina, tiderna igenom bestående efterkommande, är hwilka han således, i selfwa werket, förwärfwar egendom, af ära eller gods, till hwilken han blot, för sin lifstid, besitter njutande rätt. Arf är alltså ett utur statsideen nödwändigt härflutande begrepp, såsom grundläggande den historiska följden i utvecklingen, utan hwilken ingen föresättning om stat är möjlig. Men denna egendom, som ett individuum förwärfwat, har han förwärfwat ätt alla sina barn och efterkommande, så mycket mera som det är statsinrättningens interesse, att hwarje dess medlem må hafwa så många efterkommande som möjligt, — då mängden af dess medlemmar är förfla willforet för en stats trygga bestånd, — sedan att alla dessa måtte erhålla så widt det låter göra sig, den högsta bildning dem kan gifwas. Arfärätstens inskränkning till ett enda af barnen har således intet upptänkeligt flät för sig *) , då ingen phy-

*) Detta talas ätwen emot den, hos oss sedan 1809, införda egenheten, ätt af en ablad medborgares barn, är öfwer endast äldste sonen fadrens adelst. v. Dock om detta ämne denna uppenbara skicklighet mot idén om edel och begreppet om arf, så wi tala wi ätt annat i tillfälle. —

siologiskt eller psykologiskt anledning gifves, att wän-
ta det den försfödda i naturliga ware sig tropps
eller själs egenheter skall öfverträffa sina syfon.
Dertom har erfarenheten wisat, att försfödingarne,
inom sådana hus der föräldrarne närmare omgifwa
och hafwa mera tillfälle ett syfelfätta sig med sina
barn, ofta blifwa mera, som man kallat det, bortke-
lade än de öfriga, och i följde deraf, wid mognare år
odugligare än dessa. Då möjligheten af ett sådant
factum har en så naturlig grund i föräldrarnes glä-
dje öfwer att se sig lifsom reproducerade, hwilka,
när det första gången inträffar, måste wara större
än wid de efterföljande, måste äfwen detta förhål-
lande, ehuru det wisst icke alltid och allestädes inträffar,
dock afgifwa ett nytt stäl mot försföddorätten.

Den är dock mångenstädes införd och anses på
sina ställen alldeles nödwändig. — Ja! emedan,
i följde af den mångfald menniskoslagets representer-
rar och med en mindre utbredd och principenligt utveck-
tad öfning i ännu högre grad måste framställa, lifsom
det erbjuder sig för betraktarens blick, en otalig split-
tring af individuella characterer, det äfwen måste gif-
was en stor mängd af olika statsstid, allt efter de
olika sätt den första lagstiftaren widtagit att betryg-
ga den nationela friheten och ordningen. Nu gifwes
det stater, i hwilka detta wärf blifwit uppdraget wis-
sa städter, de der wid statsförvaltningen af sina ca-
pita representeras. Då det nu är af högsta wigt,
att undanröjda all möjlighet af retelse att låta be-
ställa sig, hos dessa för fäderneslandets säkerhet för-
iande capita, är det nödigt att i dylika rent aristo-
kratiska stater, som t. ex. republiken Venetig fordom
war, dessa capita äro samt förblifwa utmärkt rikå,

Deremot wilja wi här erinra, att de ofwansföre an-
förda stäl icke troffa den i alla ordentligt sadgade d. ä.
aristokratier gällande försföddorätt till kronan. Den-
na är neml. icke en egendom, som kan ärfwas, utan
fördraget att hålla den, innefattar ett embete till
hwilket folket, som wil styras och ensamt äger rätt att
der till utse per onen, i och med dynastien walt alla de
förfödde manliga medlemmarna af hans dynastie, eller
hans ättle efterkommare i ett nedstigande led. Och
så wäl i moraliskt som juridiskt afseende gäller regeln:
förord breter sig. Desutom, li hwarje wäl turättad
st, hafwa föräldrarne icke uteslutande uppfostringsrätt
af tronarwärdigen, utan måste han till wäl rad utbil-
da sig för det, hwar en äfslidiga af de inom privat-
livet förkommande misbråk förebyggas, eller borde ät-
minst icke kunna förbyggas.

och den modification och wätsförning af det allmän-
na rättsbegreppet, hwilket försföddor- och majorat-
rättigheten innebär, är der, af tillfälliga omständiga-
heter, gjord till ett nödwändig ondt. Och detta för-
hållande fortfar äfwen i stater af en blandad aris-
tokratisk författning, som t. ex. England och det
närwarande Frankrike, der folket wäl i allmänhet,
genom sina representanter, hafwa rättighet att rö-
sta och äfwen besluta om fäderneslandets angelägen-
heter, men hwilka beslut, för att så gällande kraft,
måste lifsom sanctioneras af ett inskränkt antal aris-
tiska parier. Då det nu också är wigtigt att så långt
man kan betrygga sig mot fruktan, att dessa parier
skulle låta förleda sig att sälja sina röster, måste de-
ras oförda oförmyndighet byggas på majorat-grund.

Men en sådan ärfeligt aristokratisk författning,
egentligen warande blott det första försöket att in-
skränkta despotismens allöddande wälde, är wisserli-
gen icke såsom någon ting förträffligt, att eftersträf-
wa. Naturligtwis måste all ärfelig uteslutande rät-
tighet att afgöra statens angelägenheter, förwandla
dem ifrån hela folkets till en serfild afdelning af
detsamma, och göra fäderneslandets frihet och bästa
till ett fast-intresse för bibehållandet af egna förde-
lar och företrädes rättigheter. Och utförandet af
dessa intresse blir så mycket lättare, så snart det un-
derstöddes af en stor förmyndighet och ständsarisokra-
tien förenas med den nästan ännu mera tryckande
rikeboms- eller penninge aristokratien. Wisserligen
måste ett slags aristokratiskt element i all statsför-
fattning ingå; men den förtienar att heta god, en-
dast der det så wida äger rum, som det genuint ut-
trycker ordets betydelse, och består i de bästa, de dug-
ligaste, de för tiden om fäderneslandet mest förtien-
tes inflytande. Men duglighet och förtienst är icke
bunden wid någon försföddorätt och kan icke ärfwas
tillika med flotta anspråk och stora egendomar.

(Slut c. a. g.)

Recension.

Dhhello, Mühren i Venetig. Sorgspjel af
Shakespeare, öfversatt och tämpadt för
Svenska Skådeplatsen af Karl August
Alexander. Stockholm, hos Hérberg, 1826. 8:o.
(Slut fr. No 62.)

Andra acten börjas i originalet, med ett samtal
mellan Montano och twenne Herrar, af hwilka den

ena, tillspord om något kan upptäckas på sön,
svarar:

”Nej intet annat än högrädda vågor.
Emellan haf och himmel kan jag ei
Ett segel märka.

hvilket äfven Cassio (sid. 38) med någon förändring uttrar sig, hwarefter samtalen fortsättes om den storm som rasat föregående natt, och den verkan den möjligtvis funnat hafva på Turkiska flottan, till des att en annan Herre inträder, förmäntande att ett skepp från Venedig anländt och på detsamma Cassio, Othellos lieutenant. Slutligen utpträder Cassio self. — I Swenskan åter börjas acten genast med en scen mellan Montano och Cassio. — Framför 6:te scenen finnes i urskriften ett utpträde af en Herold, hvilken till sändande af Turkiska flottans förstöring och Othellos tydliga åktenkap, tillåter alla invånare att på hvad sätt de behaga förlust sig, ända till kl. 11 på aftonen. Detta, hvilket förväffligen förbereder drickesgillet mellan Montano, Cassio, Iago, o. a. är, i Swenskan utestutet. — Före den scen, som i Swenskan börjar 3:die acten, gå twenne i Engelskan; i den ena ger Cassio en serenad utansför Emilias fönster, för att erhålla samtal med henne; i den andra, sedan Othello gifwit Iago ett wärf att utträtta, underättar han honom att han ernar taga fästningen i dagnägte. Dessa äro utaf öfversättaren alldeles utlemnade. — Brian på 8:de scenen, då Desdemona frågar Narren (the Clown) om han wet hwar Cassio bor, och uppdrager honom att bedja denne komma upp på kastellet, är i öfversättningen utestuten. — Trede acten lyktas i originalet dermed, att Bianca utpträder att söka Cassio och förklarar honom att tillbringa aftonen hos sig. Han ger henne Desdemonas nåsduk, med anmodan att sända honom en dylik. Hela denna scen finnes icke i Swenska öfversättningen.

Likafä är början af 4:de actens 2:a scen utlemnad. — Vid ändan af den scen, som i öfversättningen utgår 4:de acten 3:e, infommer Bianca, återlemnar nåsduken, går bort uppretad, och Iago sänder Cassio efter henne, med löfte att sända honom i hennes boning. På detta sätt får den undangående Othello se Desdemonas nåsduk, som

om det wore Cassios. I Swenskan saknas hela detta utpträde, och Cassio upptager tillfälligtwis, för att begagna densamma, denna nåsduk han wet icke vara sin. — I originalet slutas 4:de acten dermed, att Othello och Desdemona utfölja Lodovico, hvilken varit deras gäst wid aftommåltiden. Othello, som ännar spatsera ut i staden, anmanar Desdemona att gå till sängs. Hon lyder och nu förefommer den rörande scenen, då Desdemona sjunger Barbaras wisa. I öfversättningen är detta omkastadt. Här slutas 4:de acten med ett samtal emellan Moderigo och Iago, och derefter börjas 5:te acten (liffom i originalet) med ett samtal emellan Moderigo och Iago, hvilket utgår densamma acts 1:sta scen. I den 2:dra anfalles Cassio. I den 3:die står Othello i ett fönster och gläder sig deröfver. I den 4:de tillkommer Lodovico och Iago, hvilken öddar Moderigo, hwar efter Cassio bortbäres. I den 5:te utföljes Lodovico af Othello; och Desdemona anmanas att gå till sängs. Och så kommer ändtligen den scen, hvilken motsvarar 4:de actens i sista urskriften, då Desdemona sjunger Barbaras sång.

Rec. öfverlemnar åt läsarens egen urfölsning och smak att afgöra, om Shakespeares är betydligt förbättrad genom dessa ändringar. Desutom förekomma in uti samtalen många utestutningar och många omändrade uttryck. I synnerhet har Hr Nicander betient sig af flerfaldiga periphrafer för att undwika bruket af ett Swenskt ord, motsvarande a strumpet, a whore, och på ett par ställen, der detta icke gått an, nyttjat ordet ”Glädjeslicka.” Det är dock passionens egentliga character att icke måla med uttryck, och i synnerhet vredens, att betjena sig af de kraftigaste ord. Och hwad glädjeslicka angår, är det en benämning, som just emedan den går ut på att vara lenare, är till begreppet och meningen förakteligare, än t. ex. frilla. I synnerhet går det en underlig werkan i denna vers, sid. 115.

”En glädjeslicka, om du det will weta.”

som skall motsvara dessa twenne verser i Engelskan:

He call'd her Whore; a beggar in his drinck,
Could not have laid such terms upon his caller.
af hwilka meningen dock, ungefärligen återgifwen, är några repartier öfwanöfve, lagd Emilia i munnen. — Hwad andra förändringar angår, så må det